

دۆزی ئافرهت

یوان ئازاد کردن و به سه تهر کردن

فیمینیزم

نووسینسی

د. عبدالوهاب المسیری

وهرگیڕانی

فاتح سهنگاوی

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النُّقَافِي)

براي دانلود كتابهاي مختلف مراجعه: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النُّقَافِي)

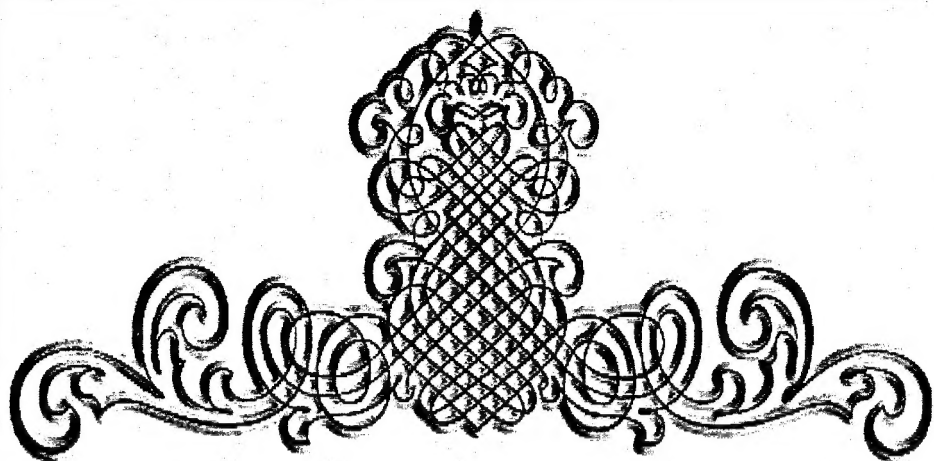
بۆ دايمزاندن جۆرهها كتيپ: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النُّقَافِي)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی , عربي , فارسي)

دۆزی ئافرهت

له نیوان ئازادکردن و به سهنته رکردنی میینه دا

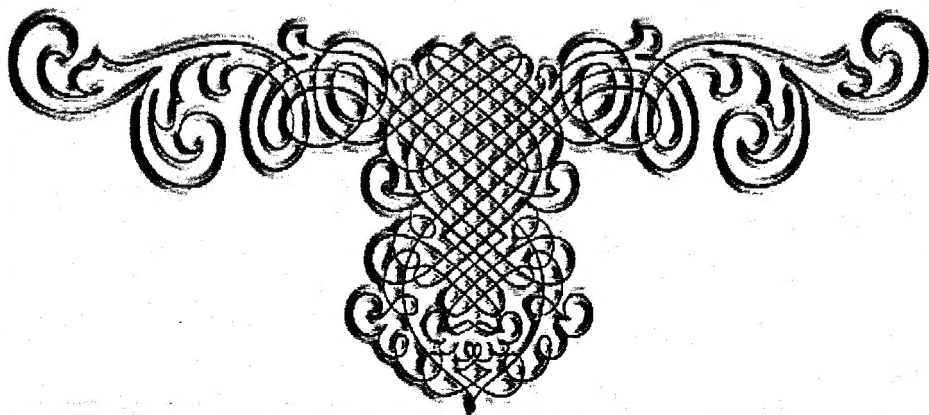
((فیمینزم))

نوسینی

د. عبدالوهاب المسیری

ومرگی رانی

فاتح سهنگاوی

دۆزى ئافرهت

له نيوان ئازاد كردن و به سهنته ركردنى ميينه دا

((قيمينزم))

نوسيني

د. عبدالوهاب المسيري

وهركيپراني

فاتح سهنگاوي

به‌ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

ووتیه‌ک

ئەم نوسراوەی د. عبدالوهاب المسیری توێژینه‌وه‌یه‌کی گرنگ و جیدی‌یه‌ سه‌باره‌ت به‌ بزاقی فیمینزم ، که نوسەر به‌ بزاقی به‌سه‌نته‌رکردنی مینه‌ ناوزه‌دی ده‌کات ، له‌م توێژینه‌وه‌یه‌دا نوسەر ده‌یه‌وێ بگه‌ڕێته‌وه‌ بۆ ئەو پێشه‌ و بنه‌مایانه‌ی ئەم بزاقی له‌سه‌ر پۆنراوه‌ و قسه‌ش له‌وه‌ بکا که سه‌ره‌نجام و ئاینده‌شی به‌چ ئاقاریکدا ده‌پوا و چی پێ ده‌کرێ بۆ دۆزی ئافره‌ت و کێشه‌ی مینه‌ و کاریگه‌ریشی چی ده‌بێ سه‌باره‌ت به‌ کۆمه‌لگه‌ به‌گشتی و توێژی ئافره‌تان به‌ تایبه‌تی ، هه‌ر له‌م میانه‌یه‌ش دا پێگه‌ فیکری‌یه‌کانی ئەم بزاقه‌ ده‌خاته‌ پوو، جیاوازی‌یه‌کی ئاشکراش ده‌کا له‌ نێوان ئەم بزاقه‌ و بزاقی ئازادکردنی ئافره‌تان و داکوکی کردن له‌ مافه‌کانیان ، که به‌ (حرکه‌ التحریر المرأة) ناسراوه‌ ، ئەوه‌شی پووی زانستی و بابته‌ی بونی ئەم توێژینه‌وه‌یه‌ ده‌خاته‌ پوو قول بوونه‌وه‌ و قال بوونه‌وه‌ی نوسه‌ره‌ له‌ نێو فیکری پۆژاوادا به‌گشتی و دۆزی ئافره‌تیش وه‌ک بابته‌ی خاوه‌ن پێشه‌و ئاوکیش ، بگه‌ر نوسه‌ر خۆی خۆی به‌ ئالا هه‌لگری داکوکی کردن له‌ مافه‌کانی ئافره‌ت زانیوه‌ و سه‌رده‌مانیکیش خولیا و خه‌میکی تایبه‌تی بووه‌ و ئیسته‌ش ده‌یه‌وێ به‌دیدیکی هاوسه‌نگ و پاش خانیکی به‌هێزه‌وه‌ بۆ ئەم دۆزه‌ی به‌روانی و ئەلتیه‌رناتیفیکی به‌هێزتر له‌م باره‌وه‌ بخاته‌ پوو. ئەمه‌ جگه‌ له‌وه‌ی نوسه‌ر له‌ بواره‌کانی تردا جێ ده‌ستی دیاره‌و خاوه‌نی ده‌یان کتیب و توێژینه‌وه‌ی زانستی تروه‌ که‌سیکی ئەکادیمی و پۆشنییریکی ناسراوه‌.

ئەوه‌ش په‌یوه‌ندی هه‌یه‌ به‌ کۆمه‌لگه‌ی خۆمانه‌وه‌ به‌پای من وه‌رگێڕانی نوسراویکی وا گرنگی‌یه‌کی تایبه‌تی ده‌بێ وچینی پۆشنییران و ئافره‌تانیش به‌تایبه‌ت سودمه‌ند ده‌بن ئی ، له‌لایه‌که‌وه‌ دید و پوانگه‌یه‌کی په‌خنه‌یی‌یه‌ بۆ بزاقی فیمینزم و ده‌روازه‌یه‌که‌ بۆ ناسینی زیاتری ئەم بزاقه‌ و له‌لایه‌کی تروه‌ کوردستانی خۆشمان بێ پشک نه‌بووه‌ له‌ کاریگه‌ری ئەم بزاقه‌و بانگه‌شه‌کارانی ، به‌ تایبه‌تی ئیستا که هه‌روه‌ک (ناسک قادس) له‌ هاوولاتی ژماره‌ ٦٢ ی/٤/٢٠٠٢دا ده‌لی (له‌گه‌ل ئەوه‌ی فیمینزم چه‌ند بالیکی هه‌یه‌ ئەو باله‌ی خه‌ریکه‌ بۆ کوردستان ده‌برێته‌وه‌ بریتی‌یه‌ له‌ پادیکال فیمینزم که جگه‌ له‌ پقی ئافره‌ت له‌ خۆی و له‌پیاو چیدی نی‌یه‌). که‌واته‌ ده‌کرێ ئەم جوړه‌ نوسینه‌ پۆلی خۆیان له‌ پانتایی پۆشنییری کوردا ببینن و خسته‌ن پووی پوانگه‌یه‌کی تایبه‌ت بن له‌سه‌ر ئەم بزاقه‌ ، به‌هیوای ئەوه‌ی ئەم وه‌رگێڕانه‌ که لینیک پرېکاته‌وه‌ -ئەگه‌ر که‌میش بێت- له‌ کتیبخانه‌ی کوردی پڕ و بابته‌ی جیدی تریشی به‌ دوا دا بێ.

وه‌رگێڕ

٢٠٠/٣/٧

چه‌مه‌مال

يەككە لەمەسەلە باۋەكانى ئىستامان لەنامىز گىرتىكى گەرم و گوپ و بى ۋىنەى زۆرىەى ئەگەر نەلەين ھەموو ئەوانىيە كە لە پۇژئاۋاۋە بۇ مان دى، بەبى ئەۋەى ھەۋلى شىتەل كىردن يا پاقەكردنى بدەين، ۋە بەبى ئەۋەى ھەست بەۋە بىكەين ئەۋەى كە لەۋانەۋە بۇمان دى پۋانين و دىد و لايەنگىرى ئەۋانمان بۇ دەخاتە پۋو (ھەروەك لە ھەموو شتىكى مۇۋانەدا پىش بىنى دەكرىت) ھەر بۇيە ئانامادەيىيەكى تىبىنى كراۋ بەرچاۋ دەكەۋى لە پەھەندى رەخەنىي لە تۋىزىنەۋە غەرەبى و ئىسلامىيەكاندا بۇ چەمك و زاراۋە پۇژئاۋاۋەكان.

چونكە ئىمە تەنھا بەۋەندە ۋاز دەھىنەن كە بىر و ھىزىيان لە دىد و بۇچوۋنى خۇيانەۋە بگۈزىنەۋە، بەبى ئەۋەى ھىچ پىرسىيارىكىيان ئاپاستە بىكەين كە لەدىد و ئەزمونە مۇژۋىي و مۇيەكانى خۇمانەۋە ھەلقۇلەن، ۋەبەبى ئەۋەى پۋو و ئەۋەى بەتە ھەمەكى و كۇتايىيە شارۋانەى ئەۋەى دەقەنە بۋانين، كە دەھىنەن و پاقەى دەكەين، ھەر بۇ نمونە ئىمە ئاپىرسىن، لەۋەى ئەۋەى مۇۋەى كە لە دەقە گۈاستراۋەكاندا خۇى دەنۋىنى پىكەتەيەكى مادى سادەى ھەيە يا خود پىكەتەيەكى ئالۋزەۋ ماددە تى دەپەرتىنى؟ ۋە ئەم مۇۋە لە كۈيۋە ۋە پىۋەرەرتى خۇى بەدەست دەھىنەن: لە ياساكانى جۈۋلەۋە يا لە شتىكى ئالۋزەۋە؟ ئايا ئامانچ و مەبەستىك لە ژيانى مۇۋىف دا ھەيە ياخود ژيانى بەرەنجامى رىكەۋت و ئازادىيەكى كۈيۋەرەيە؟ لە كۇتايىش دا، ئايا مۇۋىف چەقى بوۋنەۋەرە دەتۋاننى جىھانى ماددە تى پەرتىنى، ياخود پىكەتەيەكەۋ ھىچ گىرنگىيەكى نىيە و مل كەچە بۇ بارۋدۇخە ماددىيەكان و ھەتمەتەكانى سىرۋىت؟

بى تۋانايىمان لە پىئاسەى پەھەندەھەمەكى و كۇتايەكان دا ئەۋەى ھۈكارە شارۋەيەكە لە پىشت تىكەل كىردنى چەمكەكاندا تىبىنى دەكرى، ۋەك دەبىنەن پۇلەن دەكرىنەۋە يا پىكەۋە دەبەستىن يا جىا دەكرىنەۋە لەسەر چەند بىناغەيەكى پۋوكەش، لە لىكچۈ و جىاۋازىيەكان.

لەم دۋايانەدا زاراۋەى (فېمىنىزم Feminism) سەرى ھەلدۋە و بۇ ((النسوية)) يا ((النسائية)) يا ((الانثوية)) ۋەردەگىپەردى، كەئەمەش ۋەرگىپرانىكى ھەرفىيەۋ كەلكىكى ۋاى نىيە و بىرسىتى بىرسىيان تىز ناكاۋ پۋونى نابەخشىن بە ھىچ چەمكىك كە لە پىشت ئەم زاراۋەيەدا شارۋەيەت، لەۋانەيە سوۋد لەۋەدا بى لە ھەۋلى دەست نىشان كىردنى پەھەندى ھەمەكى و كۇتايى ئەم زاراۋەيەدا بىن تامانا پىكەتەيى و پاستىيەكەى ھەست پىبەكەين، ۋەبۇ

جى بەجى كىردىن (تەۋاۋى كىردى - و) - ئەمەش گەرەك زاراۋەكە لەناۋ كۆيەكى بەرىتەردا دابىنىن ، كە ئەمەش ئاۋ دەبرى بە ((بىردۆزە مافە نوئىيەكان - نظرية الحقوق الجديدة)).

زۆربەى بزووتتەۋە ئازادى خاۋە پۇژئاۋايەكانى چاخى پاش مۇدىرنىزمە (چاخى بالادەستى شىمەك و نامۇبۈۋى چەق و بەتۋانايى لەسەر تىپەپاندن و داپووخانى سەرجم جىگىرو ھەمەكىەكان بۇ ژىر پكىفى ئاجىگىرەكان تەۋاۋ جىايە لەو بزووتتە ئازادى خاۋە كۇنانەى لە دىدىكى مۇۋ دۆستى (ھىومانىيەتەۋە) دەپروانى و لەدەۋرى مۇۋ چەقى دەبەست.

نوسەرى ئەم تويۇنەۋە يە لە چەمكىكى مەعرفى سەرەكىەۋە ھەنگاۋ دەنى ، كەبرىتىيە لەۋەى لەچەندەھا شوۋن دا جىاۋازىيەكى بىرەتتى ھەيە لە نىۋان مۇۋ و سىروشت دا ، كە مۇۋ لەناخى دا ھەلگىرى پىكەتەيەكى ۋايە كە بتۋاننى جىھانى سىروشت/ماددە تىپەپىننى ، بەتۋانايىش لەسەر ئەم تىپەپاندنە لەيەك كات دا ھۇ و ئەنجامى چەق بوۋى ئەۋە لەم گەردۈۋەدا .

مەنزۇمەى مۇدىرنەۋە ەلمانىيەتى پۇژئاۋايى لەو بازنىيەدا دەخولتەۋە كەناۋمان ناۋە بە ((الحلولية الكمونية المادية - تۋانەۋەو شارۋەيى ماددە)). يا خودمەرچەيەتى لە خۇدا شارۋە ياخود ((المرجعية الكمونية الذاتية)).

ۋە ئەۋ جىاكارىيانەى ئەم مەنزۇمەيە دەيكا ، لەسەر ئاستى بىناياتى گىشتى ، كە تاكە بىنەماى پىكخەرى ئەم گەردۈۋنە جىا نىيە ئى و بە دۈۋر نىيە پى . يا تىپەپىننى ، بەلكو شارۋە و ئاۋىتەيە تىايدا ، ھەر بۇيە گەردۈۋن (مۇۋ و سىروشت) خۇى دەيىتە مەرچەيەتى خۇى ، و پىۋىستى ھەر بە خۇيەتى . ئەمەيە ئەۋ بىنەما بىناياتىە گىشتىيە يا نەۋنە جىگىرە شارۋەيە ، بەلام ئەم نەۋنەيە شىۋازىكى پىزبەندى ۋا ۋەردەگىرى كە بەپىنى سەردەمەكان جى بەجى دەپى و شىۋەى چەند بازنىيەك ۋەردەگىرى كە ھەريەكەيان بەدۋاى ئەۋى دىدا دى ، كەدەگىرى بەم شىۋەى دادى پوختى بگەينەۋە:

۱- تاك رەھەندى * مۇۋقانە ((ھىومانىيەت)): پىزبەندى مۇدىرنەۋە ەلمەنە لىرەدا لە ۋىۋە دەست پى دەكا كە مۇۋ پاستەۋ خۇ پوۋبەپوۋى بۈنەۋەر بىيىتەۋەۋ پاي بگەيەنىت كە

* تاك رەھەندىمان لە بەرامبەر (الواحدية) دا ۋەركىپراۋە كە دەكرى بە (تاكايەتى/يەكانەيى.. ھتد) ۋەرى بگىرپىن بەلام ئەۋەى سەرۋەمان بۇ ئەم كىتتە بە تەۋاۋ تىزانى . (ۋەركىپ)

خۇي سەردار و چەقى بوونەومەرە و جىگەي چارەسەرىيەكانە ، ھەربۇيە خۇي مەرجەي خۇي خۇيەتى و ھەر لە خۇي خۇيشيەو پىئومەرىتى وەردەگرى .

و ھەلوانگەي ئەم گرىمانەيەو ، ئەم مۇقە لە ھەولتى تۇخ كەرنەو ھى كرۇكى مۇيىيانەي خۇيەتى (بە جيا لە سروشت) و دەيەوى (سروشت/ماددە) بەھىزى ويستى خۇي تى پەرىنى و خۇي مۇيىيانەي خۇي بە سەريا دەسەپىنى ، واتە بە ناوى سەرجەم مۇقايەتىيەو .

۲- تاك رەھەندى (ئىمپىريالى) : ئەم مۇقەي دەيەوى جەخت لەسەر كرۇكى مۇقايەي خۇي بىكاتەو بەناوى ھەموو مۇقايەكەو دەوى ، بەلام لەئانامادەي ھەر مەرجەيەتيك دا كە خۇي تاكى تى پەرىنى ، مۇقايكى داخراو دەبى بەرووى خۇيدا ، تا لەسەرەخۇ و پەلە دەبىتە تاكىكى وا كە تەنھا بىر لە بەرژەو ھەندى و چىژەكانى خۇي دەكاتەو و ئامارەش بە خۇي مۇقايەتيانە ئاكا بەلكو بۇ خۇي تاكى خۇي دەكا . ئا لەو كاتەدا خۇي تاكى ي خۇي ، جىي چارەسەركەرنەك ((سەرجەم مۇقايەتى)) (لېرەو -و-) مۇقى تاك لەبەرامبەر سروشت و ئەوانى تردا خۇي دەكا بە خواو دەبىتە مۇقايكى ئىمپىريالى . وەكاتى ئەم مۇقە ئىمپىريالىيە پىئومەرىتى خۇي لەخۇي ئىمپىريالىيەتيەو وەردەگرى كە بە دور خستەنەو ھى ئەوانى دىيە ، ئەم كاتە مۇق دەبىتە رەگەز پەرسە و لەھەولتى بەكۆيلەكەرن و بەكارھىنانى ئەوانى دىيە ، بەلكو خۇي سروشتىش بەكاردەھىنى بۇ بەرژەو ھەندى خۇي ، لېرەو ھەش دوا لىزمەي جىگەر ، دوا لىزمەي مەن و ئەوى دى بەدەردەكەوى .

۳- دوا لىزمەي مۇق و سروشتى چەسپا و نەگۆپ *

پاش قۇئاغەكانى پىشوو كە تايبەتەند بوو بە چەقبوون بەدەورى خۇي مۇيىيانە (جا چ لە رىگەي مۇيىيانەي ھيومانىزمەو بى يا لە رىگەي رەگەز پەرىستانەي ئىمپىريالىيانەو بى) مۇق لەسەرە خۇ ئەو دەدۆزىتەو كە (سروشت/ماددە) ش جىگەيەكى ترى چارەسەرەكانە ، وەھەرەھا خۇي مەرجەيەتى خۇيەتى و پىئويستى تەنھا بە خۇي دەبى

* دانانى ووشەي چەسپا و نەگۆپ يا جىگەر لە بەرامبەر (الصلب) وە ئاجىگەر لە بەرامبەر (السائلۃ) دانانىكى نريك (تقریبی) ن چونكە ئەمانە چەمك و زاراو ھەن لە گەل خۇيدا ماناكەي ھاتووە (ومرگىي) .

دوانەيى و دوو پىۋەرەيەكى جىگىرى تر بە دەردەكەوئى ، دوو پىۋەرەيى مۇقنىك كەچەقى بەستۈە بەدەورى خۇيداۋ-بىنكەي گەردۈنى داگىر كىردۈۋە ، لە بەرامبەر سىروشتىكەۋە كە تەنھا پىۋىستى بە خۇيەتى و بىنكەي گەردۈنى داگىر كىردۈۋە .

۴-يەك رەھەندى چەسپاۋو نەگۈڭ(الواحديّة الصلبة): ھەر بەزۈۋى ئەم دوو پىۋەرەيتىيە ھەل دەۋەشيتەۋە و (سىروشت/ماددە) دەبىتە جىي چا رەسەكان و تاك رەھەندى (سىروشت/ماددە) جىي تاك رەھەندى مۇيەنە دەگىرتەۋە .. لىزەدا كىۋكى مۇيەنە وورە وورە دەست بە وون بوون دەكاۋ سىروشتىتى جىي مۇيەنە دەگىرتەۋە ، مۇقىش پىۋەرەيتى خۇي لە (سىروشت/ماددە) ۋە وەردەگىرت نەك لە خۇدى خۇيەۋە ، ئاۋىزان بوۋى بەسىروشت زىاد دەكات تا يەتەۋاۋى تىايدا دەتۈيتەۋە تۈانەۋەي بەش لە گشت دا .

لەۋ كاتەدا مۇقى سىروشتى بەدەر دەكەۋىت كەتەنھا بەناۋ مۇقە ، مۇقنىك كە كىۋكى (سىروشت/ماددە)يە ، نەك مۇقەنە ، چۈن مل كەچى سىروشتەۋ شۈيىنى ياساكانى دەكەۋىت ، پاش ئەۋەي ئامازەي بەخۇدى(مۇيى/تاكى) خۇي دەكرد ، بوۋتە بەشىكى دانەپراۋ لەسىروشت و ئامازەي پىۋەك ، واتە لايەنە مۇيەنەكەي ھەلدەۋەشيتەۋە بەتەۋاۋى دەبىتەۋە سىروشتى بەم شىۋەيە مەقۇلەي مۇق و بىرى سىروشتى مۇيەنەي جىيا لەياساكانى ماددە پۈۋ لە پۈكانەۋە دەكا ئەۋەي ئەندازەيەكى مەقۇل جىگىرى و بەردەۋامىيەتى پىۋە ديارە ، واتە ئىمە لەجىيانىكى دوۋاليزمەۋە و كىشمە كىشمەۋە ، كە چەقەكەي مۇق يا سىروشتە دەگىۋىزىنەۋە بۇ جىيانىكى يەك رەھەندى كە چەقەكەي تەنھا (سىروشت/ماددە)يە: ئەۋۋى شايەنى تىبىنىيە ئەم جىيانە - سەرەپراي نامۇيى بوۋنەكەشى - جىيانىكى خاۋەن چەقە (لۇجۇسەنترىك - Logo centric) لە زارەۋەي پۇست مۇدىرنەدا) ھەر بۇيە پەنگىرژە بەۋەي ناۋى دەنىين (بەتاك رەھەندى جىگىر چەسپاۋ) .

۵- تاك رەھەندى ناجىگىر (الواحديّة السائلة):

ھاۋكىشەي شى كىردەۋە ھەلۋەشاندەنەۋەكانى پۈۋ لە ھەلگىشان دەكاۋ بىنكەي چارەسەرەكان فرە دەبن ، تاۋاۋى دى گۇڭرەن دەبىتە چەقى چارەسەرەكان ، پىژەيى بوون دەبىتە تاكە پەھا و گۇڭرەن دەبىتە تاكە خالى جىگىر ئا لەۋ كاتەدا (سىروشت/ماددە) چەقىتى خۇي لە دەست دەدات بەۋ پىيەي كۇتا مەرجەيەت بى .

لەكۆتايىشدا ھەموو يەقىنىڭك وون دەيىت و پىژمىي بون بەتەواۋى زال دەيى و فرە چەقى پوو دەدات ۋە ھەموو شىڭك دەكەيىتە ژىر چىڭى گۆڭراني تەواۋە ھەموو ئەمانەش كىشمان دەكەن بۇ جىھاننىكى لىك ھەلۋەشاۋى بى بىكەو جىھانىش دەگۆڭرى بۇ يەك پىڭكەتەي گىشت گىر كە ھەموو لايەنەكانى بەتەواۋى يەكسان بى بە چەقەكەي ، جىھانىك لووتكەو بىكەو راست و چەپ و (يا نىر و مى) تىادا نەبى ، بەلكو پووكارىكى پوو تەختى وا ۋەردەگىر كە سەرچەم بوونە ۋەردە مۆيى و پەۋشتى يەكان لەسەر ھەمان پوو دەۋەستەن و ھەموو دوا لىزمەكانى تىدا پاكتاۋ دەكەن ھەموو (دال) ەكان لە (مدلول) ەكان جىا دەكرىتە ۋە ۋە بى پەگ و پىشە ۋە مەرجەيەت و بىنەما دەخوليتە ۋە بەم شىۋەيە ۋە شەي (مروڭ) دەيىتە (دال) يىكى بى (مدلول) يا (دال) يىكى فرە (مدلول) ، ئەمەش لەيەك ھەلۋەشسانىكى تەواۋە بىرىتى يە لە گواستەنە ۋە دوالىزمەي چەسپاۋو نەگۆڭر تەك پەھەندى چەسپاۋو نەگۆڭر بۇ ئەۋ تەك پەھەندەي ئاجىگىرە (الواحديە السائلە) ي كە سنورو كۆت و بەندى بۇ نى يە .

ھەر ئەمە لە ھەمان كاتدا گواستەنە ۋە يە جىھانى بە مۇدىرنە كردنو مۇدىرنە ۋە ۋە (ئىمپىريالىيەتە ۋە) بۇ چاخى پاش مۇدىرنە (سىستىمى نوئى ي جىھانى).

سەرپاۋى ئەۋ جىاۋازىيە مەعرىفى و فەلسەفىيە لە نىۋان تەك پەھەندى چەسپاۋو نەگۆڭر تەك پەھەندى ئاجىگىر دا بەدى دەكرى ، كە چى دەكرى بلىن خالە لەيەك چوۋەكانىيان — لەدىدگاي ئەم باسەۋە — گرنگتن لە خالە جىاۋازەكان ، چۈنكە ئاۋەپۇك و كرۇكى ھەردووكيان وونبوۋنى مۆيەنە و لىك ھەلۋەشان و پوكانە ۋە يەتەي (ھاۋكات لەگەل) تەۋانە ۋە يە لە جىھانىكدا كە چەقەكەي سىروشت يا جىھانىكى بى چەقە .

ئەم مۆركە (تەك پەھەندى ھىومانى) جىھانىك چەقەكەي سەرچەم مۆڭقايەتە مۆيەنە (بىت) و تەك پەھەندى ئىمپىريالى (جىھانىك چەقەكەي خودى تەك بىت) — دوالىزمەي چەسپاۋو نەگۆڭر (مەل مەلانى نىۋان مروڭ و سىروشت) و — تەك پەھەندى چەسپاۋو نەگۆڭر (جىھانىك چەقەكەي سىروشت بىت) و تەك پەھەندى ئاجىگىر (جىھانىكى بى چەقەكە لەنىۋ چەپۇكى گۆڭراندەن بى) ئەۋە مۆركىكى سەرەكى يىرى ماددى يە ھەر لەسەرەتەي يىركردنە ۋە يە فەلسەفىيە ۋە . بەلام بە شىۋازىكى بىن گرتوۋ لە فەلسەفە ماددىيەكانى چاخى نوئى دا بەدەر دەكەيىت ، ھەر بۇيە پاش قۇناغىكى ھىومانى سەرەتەيى كورت (Humanism) ئىمپىريالىيەت بەدەرەكەيىت ، پاشان

پەگەز پەرسىتى و دوژمنكارىيەكى قول بەرامبەر مەۋۇف (Anti Humanism) (دئى) بەدواید).

و مەۋۇف بە پىئى پىئەرى نىتتە دابەش دەكرى بۇ سۇپەرمان (Super man) واتە پىاوى بالاً ، يا ئەو مەۋۇفەى مەۋۇفەى تى پەپاندوۋە ، وە سىبمان (Subman) واتە نەزە پىاوى ، يا ئەو مەۋۇفەى لە خوار مەۋۇفەىيە.

بەم شىۋەيە جىيەنلىكى پىرەل مەلانى ئى دوۋانەيى بەدەر دەكەۋى (كە تىايدا) مەۋۇفەكان دابەش دەپن بۇ:

سەر پىرە سەر پىرە - بىكۆز و كۆزداۋ - بەھىز و لاۋازەكان - دىندە و نەرم و نىان و خۇگۇنجىن. بەلام ئەۋەى كۆكەرەۋەى ھەرىكە لە سۇپەرمان و سىبمانە ئەۋەى ھەرىكەيان دەپىرى كۆكى مەۋىيانەيەكى ۋەھانىيە كە (سروشت/ ماددە) تى پەپىنى، بەلكو بەشىكە لە جىيەنە (سروشت/ ماددە) داروینیيەيە (خولقینەرى) مەلانیيەكى تاك پەھەندى چەسپاۋو نەگۆپ (واحدى الصلېب).

لە پىشىنى (الأسبقية) (سروشت/ ماددە) بەسەر مەۋۇف دا خۇى پاقە دەكا بۇ لە پىشىنى تاك بەسەر كۆمەنگەۋ بەرژەۋەندى كەسایەتى و سوۋدى تاكەكەسى بەسەر بەھاكانى كۆمەنگەۋ داۋاكارىيەكانى مانەۋى.

ئەم جىيەنە خاۋەنى جۈلەيەكى بەردەۋامە ، ھەر بۇيە زۇر خىرا ئەم جىيەنە خاۋەن دوا لىزە جىگىر و تاك پەھەندە جىگىر ھەلدەۋەشىتەۋە دەپىتە جىيەنلىكى بى چەق و بىكە لە ھالەتلىكى نا جىگىرى تەۋاۋ دا ، ھەر بۇيە (دەيدا) جىئى نىتتە دەگرىتەۋە (مادۇنا) و (مايكل جاكسون) شۋىنى (تەپەزان و دراكيولا) دەگرەۋە.

دەتوانىن بلىن پىگەي دەرچوونى بىزافە پىزگارى خوازە كۆنەكان تاك پەھەندى مەريانە (هيومانىتە) بوو ، لەو باوەپەوه سەچاوەي گرتبوو كە مەروڤ جىايە لە سەروشت و زالە بەسەريداو ھەر خۇيشى چەقى سەروشتە دەرئەتوانى تىي پەپىنى و دايرىزىتەوھ .

داخوازىەكانى يەكسانى نىوان مەروڤەكان لەم بازنىيەدا بەنەنجام دەگەيشت بەشيوەيەك مەروڤ لە لوتكەي ھەرەمى گەردوونى دا بى و بوونەوھرىكى ئازادى داھىنەرى بى وىنە بى .

بەلام بىزافە پىزگارى خوازە نوئىيەكان لەم گرىمانە فەلسەفە مەريانەوھ سەچاوە ناگىن ، بەلكو بەشيوەيەكى ھوشيارانە يا نا ھوشيارانە پەتەي دەكەنەوھ ، چۆنگە ئەوان بىزافىكن پەسەندى دەكەن تاك پەھەندى ئىمپىريالى (مەروڤ لە مەملانىي برا مەروڤەكەيدا بىت) و لە بازنىي دوا لىزمەي جىگىردا دەسەپتەوھ (جەنگى مەروڤ دژ بەبرا مەروڤەكەي و دژ بە سەروشتىش) وەتاك پەھەندى جىگىر (سەردارىي سەروشت بەسەر مەروڤداو خزاندى مەروڤ لە چەقى گەردوون) و تاك پەھەندى ناچىگىر (پەتەردنەوھى بىرى مەرجەعەيت و چەق و ھەر جىگىر و ھەموانەيەك ، لەناو ئەوانەشدا چەمكى مەريانەي ھاوېەشى بەتوانا بەسەر تى پەپاندنى (سەروشت/ ماددە) دەكات).

ئەم بىزافە نوئىيانە بە شيوەيەكى زۆر توند پەوانە جەخت لەسەر فەكرەي مەملانى دەكەنەوھ ، سەرجەم شتەكان لەدەيدى ئەواندا دەرپى ھاوسەنگىەكانى ھىز و بەرھەمى مەملانىيەكى بەردەوامە ، مەروڤىش تەنھا بوويەكى سەروشتىيەو دەرئەتوانى بىگىرەنەوھ (سەروشت/ ماددە) و دەشتوانى يەكسانى كەي بە بوونەوھ سەروشتىەكان لە پاستىدا مەروڤ يەكسان دەرئەتوانى بە گياندار و پەك و شتەكانى تر تا واى ئى دى ھەموو شتەكان بەيەكتى يەكسان دەبن ، لىزەوھ چەقەكان فرە دەبن و يەقەن لەدەست دەدرئ سەرجەم شتەكان دەكەونە چنگى گۆپاوەكانەوھ پاشان ھالەتەي دەست نىشان نەكردن و ناچىگىرى و فرەيەيەكى زىادەپۆ بەدەر دەكەوئ .

لەم چوا چىوہەيدا دەرئەتوانى ھەموو شتە مەكەچى ئەزموون كارىيەكى بەردەوام بى بەدەر لەھەر سنوور يا چەقەي پىشەنەوھ (تەنانەت ئەگەر مەروڤايەتى ھاوېەشىشمان بىت كە بەدەرئەتوانى مەروڤ بەدەست ھاتوھ).

سەرەتاي تويزىنەوھ لە چەند (شيوەزىكى) نوئىي پەيوەندى نىوان مەروڤەكان دەست پى دەكات كە بەرچاوپوونىيە بە ئەزموونە مەروڤيە مەروڤيەكان ، وەك ئەوھى ژىرى مەروڤ لە پاستىدا

لاپەرپەيەكى ماددى سېى بى، يا وەك ئەۋەى ھەلگىرى قورسايى ھۇشيارى مرۇ مىژۋىيەنى خۇى نەبى، وەك ئەۋەى، (ئادەم)ى پىش چركە ساتى دروست بوون بى، پىش ئەۋەى خۇى گەرە گىيانى بەبەردا بكا، تەنھا پارچە قوپىك بىت كە بتوانى بە ھەر شىۋەيەك دا بىرئىرئى جىياۋازى نەبى لە نىۋان ئەۋە نىۋان ھەر پەگەزىكى (سروشتى، مابدىدى) تر.

ھەر بۇيە دەيىنن كۆمەلە ئازادى خۈزە نۇيەكان (كە ئازادىن لە ھەر چەمكىكى مرۇيىيەنى ھاۋبەش و قورسايىيەكانى مىژۋ، بەرگىرى كىردىن لە ئەزمونىكى كىراۋەى بەردەۋام) بەرگىرى دەكا لە ھەزارو پەش پىست و نەشازە سىنىكىيەكان ودارو درەخت و مافى ئازەل و مىندالو پەش و بووتان و تلىاك خۇرو بى ھۇش و مافى خۇكوشتن و، ۋەلەۋەى دى بەخەيالدا يان نايەت.

ۋە لەۋانەيە بلأوبونەى ماددىەتى جىگىر (المادىه الصلبيه) و نا جىگىر(السائلة) لە چاخى نۇىدا (كەۋا دەيىنن ئەم جىيەنە لە يەك كىۋك پىك ھاتۋە جىياۋازى لەنىۋان مرۇ سروشت دا نىيە) ئەۋە بى راڧەى نەپنىى بلأوبونەۋەى ئايىنە سروشتى و پەرىستشە نۇيەكان بكا لەناۋ ئەۋەنش دا پەرىستىنى شەيتان و ھەۋادارىيە گەردونىيەكان، سەرچەم ئەمانە بانگەشەن بۇ جەخت كىردنەۋەى پىشنىنى سروشت بەسەر مرۇ تاك بەسەر كۆمەلدا، ۋە بانگەشەى مرۇ دەكەن بۇ تۈۋەۋە لە سروشت داۋ ھەلۋەشەۋەى قەۋارەى مرۇف وەك چەقنىك كە سنورىكى سەربەخۇى ھەبى، بۇ ھەلۋەشەۋەى چەمكى مرۇف و بى ناۋەپۇك كىردىنى، پاشان سەرەنجامى كاروبارى ئەم بانگەشەن بەرەتكىردنەۋەى بىرى جىيەننىكى پىكەۋە بەستراۋ بەدەۋرى چەقى خۇدا خۇلاۋە كۇتاي بى، تا جىيەننىكى بى چەق و نا جىگىر جىى بگىرتەۋە .

پەسەند نەكردىنى مرۇف بۇ پىشتىگىرى ئەم بانگەشەى باۋەپ بە لەپىشى تاك بەسەر كۆمەلگەۋە يەكسانى كىردىن لەنىۋان مرۇ سروشت دا بەكردەۋەيەكى كۇن خۈازى و رەت كىردنەۋەى پىشكەۋتن دادەنرىت (لە دىدى بىردۆزەى مافە نۇيەكانەۋە) لەگەل ئەۋەى ئەم ھەلۋىستى پەسەند نەكردنە لە واقع دا ھەۋلىكى گەپانەۋەيە بۇ بىرى مرۇۋقنىكى كۆمەلەيەتى، ژىيارى، سەربەخۇ لەسروشتن و بە تۈۋان لە تىپەپاندنى، خاۋەنى وىست و ھۇشيارى، كە ئەمەش پەسەند نەكردىنى ئەۋەالە سروشتىيە ماددىيە (ئازەلىيە)يە ۋە يەكسانى مرۇ يەكسان كىردىنىتى بە ئازەل، ۋە بەرگىرىيە لە لەپىشى كۆمەلگە بە سەرتاك و چەقنىتى مرۇيە لەم گەردۈنەدا.

لەم چوارچىۋەدە ، دەتوانىن چاۋنىڭ بېشىنى تەۋە بەم بەرگىرى يە زۇر ناھەموارەى لە نەشازى سىڭكىسى دەكرى، ئەم(بەرگىرى يە-و) لەكرۇكى دا بانگەشە نى يە بۇ لىبوردەيى يا تىگە يىشتىنى ئەوانەى توۋشى بارى نەشازى سىڭكىسى ھاتوون (ھەرۈك دەكرى لەسەرتاۋە بۇ ھەندىك وا دەرىكەۋى) بەلكو ئەمە بانگەشە يە بۇ ئاسايى كردنەۋەى نەشازى سىڭكىسى، واتە بىكرىت بەكارىكى سىروشتى وئاسايى ، ئەمەشە ۋاى لىكردۈە كە بوۋەتە مايەى ھىرش كردنە سەر سىروشتى كۆمەلەيتەنەى مۇۋو مۇۋا يەتى ھاۋىەشمان ۋەك مەرچەيە تىكى كۆتايى و پىۋەرىكى جىگىر كە دەكرى لە زەمىنەيدا بوەستىن و بىرارى مۇۋانەى لىۋە دەركەين و دەست نىشانى كەين كەچى مۇۋانەىو چىش مۇۋانە نى يە، واتە نەشازى سىڭكىسى تەنھا دەرىپىنىك نى يە دەربارەى مەزاجىك يا (لادانىك)ى تاكە كەسى ، بەلكو گۇپراۋە بۇ ئايدۇلۇۋىە تىك كە دەيەۋى دىۋانەيى سەرەكى مۇيىانە (نېر/مى) ھەلۋەشنىتەۋە ، كە ئاۋەدان خۋازى و پىۋەرى مۇيىانە پىشتى پى دەبەستى .

قەسەردىنى يەكجار زۇرو ئالۇز ھىن دەربارەى (مافەكانى مۇۋ) كە بە پىشەۋايەتى و پالپىشتى و يارمەتى دانى ئىمپىريالىتىن وولاتانى جىھان كە وولاتە يەكگرتۈۋەكانى ئەمىركايە بە پىۋە دەچى ، لە كرۇكىا ھىرشە بۇ سەرچەمكى مۇيىانە ھاۋىەشمان .
ئەو مۇۋەى دەربارەى ماڧەكانى قەسە دەكەن يەكەيەكى سەربەخۇ سادەى ژمارەيى يە و تاك پەھەندە ، نە كۆمەلەيتە يە نە ژىارى ، پەيۋەندى نى يە بە خىزان يا كۆمەلگە يا دەۋلەت يا مەرچەيەتى يەكى مېژۋىيى يا پەۋىشتى .

ئەو كۆمەلە پىۋىستى يەكى (ماددى) سادەى پۈۋتە كە قۇرخكاران و كۇمپانىاكانى پاگەياندن و ئارايشتەگان و پىشەسازى يەكانى چىژو بەرەللايى دەستنىشانى دەكەن (لە كۆتايى كارد ا پىشەسازى چەكەمەنى كە گرنگىتىن پىشەسازى يەكانى چاخى نۆيە و لە ھەموويان زياتر لە ئاۋىرو ھەلۋەشنىتەرتە سەرەنجامى دىارى دەكەن).

تاك بە پىنى ئەم تىۋوانىفە بە تەنھايى دەمىنىتەۋە دەبىتە ۋەرگىرى ژمارەيەك ئامازەى ھىسسى سادەو چىرى ئەم دەزگا گىشتى يانەى تايىبەتەندى نى يە و ھەلگىرى ھىچ بەھايەك نى يە تەنھا فېكرەى بە گەۋرە گرقتى چىژى بەكار براۋو زياتر كىردى سودى كۇمپانىاكان نەبى .

تاك تەنھا مۇۋىكى سىروشتى يە شىتىكى سىروشتى /ماددى لە نىۋان شتە سىروشتى يە /ماددىەكاندا و دەرھاۋىشتەى پاستەخۇى چەمكى گرئ بەندى كۆمەلەيتە بۇرژۋازى يە ، كەۋا دەبىنى تاكى سىروشتى لە پىش ترە لە كۆمەلگايەكى ناسىروشتى ، كە ئەو گرئ بەندى يە لە

نيوى سەدى ئۆزىدا گۇپا بۇ گرى بەندى نا كۆمەلەيتى داروينى ، كە گرىمانەى جەنگى ھەموو بەرامبەر ھەموو دەكا (ھەروەك گەرە) قەيەلسوفى بۇرژوازى تۆماس ھوبس لە چاخى ((پېنسانس)) لە پۇژاوا پېشېنى كىرد.

ھەربۇيە كەس باس ئاكادەربارەى مافى مۇقى (كۆمەلەيتى) و كۆمەلگە مۇيىيەكان لە مانەويان لەئىو مەنزومە بەھايەكانيان و تايبەتمەندىيە نەتەويىيەكانيان، وە ھىچ كەسنى كىشەى ئەو پېشەسازى يە بەرەلەيىيە و شەكە جۇراو جۇرانە ناخاتە روو كە لەلايەن پۇژاواو دادەھىنرى و سادەترىن مافە مۇيىيەكانى بەھەدەر دەدرى و مۇف دەگۇپت بۇ شتىكى كەمى ماددى و ھىچ پىرۇزىيەكى نامىنى.

ھەروەھا كەسپىش مشت و مېرى مافى ئەو گەلەنە ئاكات كە سەروەت و سامانىان تالان دەكرى و دەدرىپۇ پاشان لە لاين كەسانىكى سەر بەو حكومەتانەو كە شەووو پۇژ باس لە داواى پاراستنەكانى مافى مۇقى تاك دەكەن لە بانكەكاندا دادەنرى .

و ھىچ كەسى داواى وەستانى پېشەسازى چەكسازى كاو و ويران كار ئاكا كە زۇربەيان لە جىھانى پۇژاوادا گەشەى پېدەدرى و دروست دەكرىت و مىزانىيەى گەلانى ترى پى دەمىرى و ژىنگەى پى پېس دەكرى و سالانە بەھەزاران كەسى پى لەناودەبرى .

قەسەردن بەردەوام دەربارەى مۇقىنى داپراوى سادەيە كە لەناو كۆمەلگەو مىژوو ژىارو خىزان دا بوونى نىيە ، لەگەل ئەمەدا قەسەردن سەبارەت بە مافە پەھاكانى ئەم تاكەيە ، مافىك كە مافەكانى كۆمەلگەو مەنزومە پەوشتى و مەغرىفىيەكانى تى دەپەپىنى ، بەلام ئەم تاكە كە لە پوى بىردۆزەىيەو ئازادە ، بەكردەويى كەوتۇتە ژىر چىنگى گۇپاوەكانەو و دەزگا پاگەياندە پۇژاوايى و كۇمپانىيا فرە پەنگ و پەگەزەكان و پېشەسازى چىژوەرگرتن كۇتۇرۇلى دەكەن.

ھىرش كىردە سەر فېكرەى كۆمەلگەى مۇيى و چەمكى مۇقايەتى ھاوبەش (تىكپراى مۇقەكان) لە چەمكى نوئى و (تازەى) كەمىنەكاندا بەدەردەكەوى كە لە لاين سىستىمى نوئى جىھانى و دەزگەى نەتەو يەكگرتەكان ھەندى لەو كۆمەلەنى لە فەزادە دىخولتەو و بانگەشەكەرانى بىردۆزەى مافە نوئىيەكانە وە پەواجى پى دەدرى و كۆمەلە ناينى و رەگەزى و نەشازە سىكسى و كەم ئەندامان و بەسالچوو قەلەوو مندالان و ئافرىتان و سەرچەم ئەمانە كەمىنەن لە كۆمەلگەدا،

ۋە فېكرى ئۆزى كە ھەممۇ خەلقى كەمىنە بىت ، مانا ئۆزى زۆرىنە، ۋاتە پىئومرىكى مۇقائە جىگىر بونى ئۆزى ، پاشان سەرچەم كارو بارەكان پىژەيى و يەكسانن ئاۋاۋى مەغرىفى پەشتى بىلە دەپتەۋە ، جا ئەگەر ھەممۇ كەمىنەك ماقى (پەھى) ھەي، ئەۋا ئەمە لە زەمىنەى واقع دا سەردەكىش بۇ ئۆزى كە فېكرى ئۆزى كۆمەلگايەى كە پىشت دەپستى بە پەيمانىكى كۆمەلەيتى و باۋە بە مۇقايەتى ھاۋەشمان ، دەپتە شىكى ھەرگىز نەبوو چۈنكە ئەۋا ماقە پەھيانەى پىشت بە چىۋەيەكى ھاۋەش نەپستى ، ناتوانى پىكەۋە ژيان پىك بىتى .

(ئەمەش لە فەلەستىنى داگىر كراۋدا پويى دا ، پاش ئۆزى زايۇنىيەكان بە كۆمەلەك ماقى جۈلەكانەى پەھاۋە ھاتن كە ھىچ مۇقايەتىيەكى ھاۋەش ناناسى ، ئۆزى بوو ھەستان بەدەركىنى فەلەستىنىيەكان لە زەۋىيەكانىيان و خاپور كىردى نىشتمانەكەيان...)*

* ادبىارە ئەمە لە زۆر شويىنى ئەم زەۋىيەدا بەدى دەكىي يەككە لەۋ مىللەتەش گەلى كوردى خۇمانە - ھەرگىز -

ئاوگوى ژياري و مه عريقى همدوو بزافى ئازادکردى
ئافرهتان و به سەنتەرىگىرى مەنسە

ئەم بىر باوەپانە چوار چۆۋە پاستەقىنەى بزافى قىمىزىم پىك دەھىنن كەلەم دوۋاىيەدا لە پۆزاۋا بەدەر كەوت، ھەندىك وا گومانىيان دەبردەك ئەم زاراۋەى (قىمىزىمە) تەنھا جۆرىكى تىرى زاراۋەى (ۋىمىزلىراشەن موفىمىنت) «Women's liberation movement» ە و كە بەشىۋەيەكى ئاسايى ۋەردەگىرىت بۆ بزافى ئازاد كىردى ئافرهتان و بەرگىرى لە مافەكانىيان . ھەر بۆيە ئەم زاراۋە نۆيىيە لەسەرەخۇ جىگەى زاراۋە كۆنەكانى گىرتەۋەك ئەۋەى ۋەك يەك يا ھاومانابن ، ۋە ۋەك ئەۋەى ئەم زاراۋە نۆيىيە جىياۋازى لەگەل كۆنەكە تەنھا لە زىياتر گىشت گىرى يازىياتر رادىكانى بوۋىى دا بى.

بەلام كە ۋەرد دەبىنەۋە بۆمان دەردەكەۋى ئەم زاراۋە نۆيىيە بەتەۋاۋى جىايە لەماناۋ مەدلولەكانى بزافى ئازاد كىردى ئافرهتان (كە يەككىكە لە بزافە ئازادى خاۋە كۆنەكان و لە خولگەيەكى مۇرقانەى ھىومانىدا دەخولايەۋە باۋەپى ھەبو بە چەقىتى مۇرق ئەم گەردونەدا ۋە بە بىرى مۇرقانەى ھاۋبەشمان كە سەرچەم پەگەزۋ رەنگەكان ھەمو پىياۋ ئافرهتان دەگىرتەۋە ، ۋە بە بىرى مۇرىى كۆمەلەيتى كە مۇرقايەتى خۇى لە ئىنتىما ژىارى و كۆمەلەيتىيەكەى خۇى ۋەردەگىرى)

مۇرق لە پوانگەۋ دىدى بزافى ئازاد كىردى ئافرهتان دا كىيانىكى ژىارى سەربەخۇيە لە جىيەننى (سروشت ماددە) و ناتوانى بىن مەگەر لە نىۋ كۆمەلگادا ھەر بۆيە ناكىرى يەكسانى كەين بە دىارەدە (سروشتى/ ماددى) يەكان .

ۋە ھەروەھا ئەم بزافە لە ھەۋلى بەرگىرى كىردن دا بوو لە مافەكانى ئافرهت لە نىۋ سىنورەكانى كۆمەلگاۋ بەدەر لە چىۋە بۆرجواۋى مەملەنى خاۋى سروشتى/ ماددى داروینىدا كە كۆمەلگە بەۋ پى يە دەبىننى كە چەند گەردىلەيەكى مەملەنى كارن .

لەگەل ئەۋەش دا ئافرهت لە دىدى ئەم بزافەدا ، بونىكى كۆمەلەيتىيەۋ دەچىتە قولايى پىشەۋ پۆلى كۆمەلەيتىيە ۋە، ھەر بۆيە ئەم بزافە لە ھەۋلى جىن بەجى كىردى ئەندازەيەكە لە دادەگىرى پاستەقىنە لە نىۋ كۆمەلدا ۰ نەك جى بەجى كىردى يەكسانىيەكى مۇستەھىل و دەركەكى) بە شىۋەيەك ئافرهتتىش خواستەكانى بەجى بەيىنى ۋەك ھەر مۇرقىك (پىياۋ بىت يا

* ئاوگۇ - سىياق - ۋەركىپ -

دەرەكى) بە شىۋەيەك ئافرهتتىش خواستەكانى بەجىن بېيىنى ۋەك ھەر مۇڧىك (پىياو يىت يا ئافرهت) لە سەلماندىنى بوونى خۇي بۇ دەست كەوتنى مافى پەواي خۇي (ماددى يىت يا مەنەۋى) بە پىنى ئەو كارانەي پىش كەشى دەكات ، بە شىۋەيەكى ئاسايى بزاڧە ئازادى خوازەكانى ئافرهتان داۋاي دەست كەوتنى تەۋاى مافەكانى ئافرهتانبان دەكرد ، سىياسى بى (مافى ئافرهت لە ھەلبىزاردن و بەشدارى لە دەسەلاتدا) يا كۆمەلەيتى بى (مافى ئافرهت لەتەلاق و لە دايانگاي مىللان) يا ئابوورى بى (يەكسانى كرى ئافرهت بە پىياو) .

ۋە لەگەل ئەۋەى بانگەشەكەرانى ئازادكردنى ئافرهتان ھەندى جار ۋوتارىكى ئالۇز بەكاردەمىنن يا ھەندى جار بە شىۋەيەك دەپۋاننە ئافرهت بەو پىيەى تاكىكى سەربەخۇبى لە كۆمەلگە نەك بەو پىيەى دايك يان ئەندامىك بى لە خىزان ، يا ۋا بۇى دەپۋانن بەو پىيەى مۇڧىكى ئابوورى يا جەستەيى يىت (ۋاتا مۇڧىكى سىروشتى ماددى) بى نەك مۇڧىكى مۇڧ ئاسا ، لەگەل ئەمانەشدا چۈرچىۋەى مەرچەى و كۇتاي ئەم بزاڧە برىتىيە لە دىدىكى مۇيەنەى ۋا كەسنور لە ئىۋان مۇڧ و سىروشتدا دادەنى و گرىمانەى بوونى بەسەنتەر بوونى مۇيى و پىۋەرىكى مۇيەنە و مەرچەىيەت و سىروشتىكى مۇيەنەى ھاۋبەش دەكا، ھەر بۇيە بزاڧى ئازادكردنى ئافرهتان ھەلگىرى زۇرىك لە چەمكە مۇيە جىگىر و تاييەتەكانى پۇلى ئافرهتن لە كۆمەلگەدا ۋە گرنگىزىنيان بەشىۋەيەكى سىروشتى پۇلىتى ۋەك دايك.

ھەر بۇيە بەرنامەى بزاڧى ئازادكردنى ئافرهتان لە ئىۋ چىۋەيەك لە چەمكى مۇيەنەى ھاۋبەشدا دەبزوئ ، كە ھەلى مۇڧن بەدرىزى مىژۋى مۇڧايەتەكەى ۋەكو چەمكى خىزان بەو پىيەى گرنگىزىن دەزگاي مۇڧانەى ۋايە كەمۇڧ پىۋەى ئالودەيە ۋەلەم ميانەيەدا كىزكى مۇڧانەى خۇي جىن بەجىن دەكا لەو چۈر چىۋەيەدا كەسىتى ژىارى و ئاكارى خۇي بەدى دەمىنن ، ۋەۋەكو چەمكى ئافرهت بەو پىيەى ستوونى سەرەكى ئەم دەزگايەيە ، لەھەمان كاتدا چەند فەرەيەكى مۇستەھىل ناخاتە پو ، ناخىزىتە ئەزموونىكى بىن كۇتايى بەردەۋامى ۋاۋە كە پىشت نەبەستىن بە ھىچ خالىكى سەرەتايى ھاۋبەشى مۇيى ۋەھىچ سىنور و بەندىكى مۇڧانە يا مىژۋى يا ئاكارى نەبى ، ئەمە چۈر چىۋەى ژىارى و مەرىڧى بزاڧى ئازادكردنى ئافرهتەنە ۋە ئەمە ھەندى لە خالە جىگىرەكانىتى ، ھەر ئەمەش چۈر چىۋەى سەرەكى ئەم بزاڧە رىزگارى خوازەنە بوو لە پۇژاۋادا تا ئاۋەپراستى شەستەكان .

بەلام ژىارى پۇژاۋا گەشەيەكى ۋاي بەسەر دا ھات كە بوۋە ھۇى گۇپانكارى لە ئاراستەۋ بىياتى دا ، ئەۋەبوۋ تىكپراى بەرەو پىش چوونى ماددى كۆمەلگە پوۋە بەرىزى چوۋ ۋاتا دىۋوبارە

داپشتنەۋەى خودى مروڧ خۆى لە بەر پۇشنایى پىئوهرەكانى بەرزەۋەندى ماددى و جەدۋاى ئابوورى دا (كە پەگەزىكى سەرەكى مەنزومەى مودىرنەى پۇژاۋاىىيە) و لەگەل ئەمەشدا بەشت و شەمەك بوونى مروڧ بەرەو زىاتر چو ئەمەش بەمانى بەسەنتەر نەمانى مروڧ و جىگرتنەۋەىيەتى بەشەمەكەكان .

لەبەرەنجامى ئەمەشدا نمونە چەندەكى و تەكنۇكراتىيەكان ھەژمونىيان كىردوۋە پىرۇسە مۆرك دارەكان بەرز بوونەۋەو پەيپوھەندىيە بۇرژۋازىيەكان قول تىبوونەتەۋە ، ئەمەش بوۋە ھۆى زىاتر بوونى ھەژمونى بەھا نەزمە ماددىەكانى ۋەكو بەتۋانايى كاركردن لە ژيانى گشتى دا و پىشت گوى خستنى ژيانى تايبەت -گىرنگى دان بە پۇلى ئافرىتى كرىكار (بەپرانى) لەگەل پىشت گوى خستنى پۇلى ئافرىتى دايەك - (جەۋوانى) گىرنگى دان بەبەرەم دارى لەسەر حسابى بەھا ئەخلاقى و كۆمەلەىيەتىيە سەرەكىيەكان (وىنەى پتەۋى خىزان و پىيوستى بەدەست ھىنانى ئارامى بۇ مەنلان) تىپەلچوونى دەۋلەت ھۆكارەكانى پاگەيانندن و چىژ ۋەرگەرەكان لە بوارى ژيارى تايبەت دا -لەكارخستنى ھەست كردن بە ئاسايشى ۋەروونى ناوخۆى -لەكارخستنى گىرنگى يىرى مانا (فكرة المعنى) بەو پىيەى يىرىكى چەندىتى يا ماددى نىيە....ھتد.

يەك لە زاناىانى كۆمەلناسى پۇژاۋاىى (كرىستوفر لاش) تىبىنىى ئەۋەى كىردوۋە كە ھەر لەكۆتايى شەستەكانەۋە مۇستەحىل بوۋە لەسەر خىزانى ئەمىرىكى بتۋانى بەيەك داھات بژى ، واتە بۇ دەستەبەركردىنى شاىستەىى ماددى پىيوستە لەسەر ئافرىت بىيتە ((كرىكار)) و ((تۋانايەكى ۋەبەرەين)) و ((كەرەستەيەكى سىروشتىى بەپرانىى)) ۋە بوۋە بە زەرۋور كە ئافرىت ۋازىيىتى لە پىيشە ((تەقلىدىيە)) مروىيەكانى ھاۋىنەى دايكايەتى ، واتە بەتەۋاۋى دەست گىرا بەسەر دوا پىنگە و جىگەى مروڧ و دوا دەزگاي ھۆكار كە دەۋەستا لە نىۋان مروڧ و بوۋەرەكانى ژيانى گشتى دا كە لەلەين دەۋلەتەۋە ئىدارە ، دەدراۋ ۋە دەزگا ئابوورىيەكان بەپىۋەيان دەبردو كەرتى چىژ (قطاع اللذة) ئاراستەى دەكردن.

* (برانى) مەبەست لەھەر شتىكە كە بەرزەۋەندىيە ماددىەكانى تىادا بەدى بى و پووكارە زەمىنيەكانى تىادا بەرجەست بى بە پىچەۋانەى (جەۋوانى) يەۋەيە كە گىرنگى دانە بە بەھاكان و چەمكە بالا مەعنەۋىيەكانەۋە ۋەرگىز-

ئاستى پىنگەيشتەنە ماددىيەكان گەيشتە پلەيەكى بالا لەگشت گىرى و قول بونەووبۇ سەرچەم لايەنەكانى ژيانى گشتى و تاييەتى تا وای ئى ھات كارى مۇقائە Labour ئەو كارەيە كە مۇف لەبەرامبەرى كرى يەكى نەختينەى حساب كراودا (ديارى كراوم) پىئى ھەل دەسى و مل كەچە بۇ ياساكانى خستە پوو داواكارى ، بەو (العرض والطلب) پىئەى لەمەوداكانى ژيانى گشتى دا پىئى ھەستى يا لە كۇتاييدا برژيئە ناوى . ئەم پىئاسەيەش بە شىئوہيەكى ئاسايى دايكايەتى و پىنگەياندىنى منالان و ھەموو كارە ناو مالىەكان دورور دەخاتەوہ (وبەكاريان دانائى...) چونكە ويئەى ئەم كارانە ناتوانرى بەووردى حساب بكرى و ناكرى ميئەش لەبەرامبەريدا كرى يەكى نەختينە وەرگرى لەگەل ئەوہى زۆرەى ژيان و گرنگى پىدانى ئافرهتان لە خۇ دەگرى ئەگەر بيەوى بەئەمانەتەوہ ئەنجاميان بدات ، ناشكرى لەكاتى جى بەجىكرديندا چاودىرى بكرى كاتىك لە مەوداى ژيانى تاييەت دا ئەنجام دەردى . (دەتوانرى بوترى) زۆر بەكورتى كارى ئافرهت لە مال دا كاريكە ناكرى حيسابى (نرخەكەى) بكرى (لەگەل ئەوہى) ((بەھاكەى)) تا ئەو پەرى بە نرخە) ، لەگەل ئەوہشدا بە ((كار)) دانائى ، تەنانت ئىستە وا بلاوہ ، كاتى ئافرهتى مال سەبارەت بە جۆرى كارەكەى پرسىارى ئى دەكرى دەلى: ((ھىچ كار ناكەم ، لە مالدا دەميئەوہ)) ، بەو مانايەى پيشەى دايكايەتى ((سەرەپاى گرنگى يەكەى)) و كاركردن وەك دايك ((سەرەپاى ئەو ناخۇشىيەى لە جى بەجى كرىندا دەيىنى)) ھىچ نىيە ، چونكە لە بەرامبەريدا كرى وەرناكرى و لە ناوہندى ژيانى گشتى دا ئەنجام نادى .

بەم شىئوہيە مەرجەيەتى ماددى (بە جەخت كرىندەوہى چەندى و بەرپانىيەكەى) قول بويەوہ و مەرجەيەتى مۇقائەى ھيومانيەت (بە جەخت كرىندەوہ لە سەر چۆنىتى و جەووانى) لەگەل پەھەندى مۇقائەى كۆمەلەيەتى كە گریمانەى چەقئى مۇزىانەو سىروشتىكى مۇقائەى تاكانەى دەكرد و خاوەنى ئەندازەيەكى بەرز و جيگىرى وابوو كە جىيائى بكاەوہ لە ياسا سىروشتىيە ماددىە گۇپاوەكان پاشە كشيەن كرىوو وەبە ھەستكردى مۇ لە دەرەوہى ناوكۇ كۆمەلەيەتىيە مۇزىكەيەوہ دەيئە مۇقائەى سىروشتى ماددى كەمى . كە ھىچ بۆلىكى ئەيئەت لە چەقئى ئەم گەردونەداو پاىيەكى تاييەتى تىيادانەبن ، ھەروەك شتو مەكە سىروشتى / ماددىەكانى تر گۇپانكارى و ئالۆيرى بەسەردابى . واتە مۇف بە تەواوى ھەلەوہشاىەوہ لە مۇقائەى داپراو لە سىروشتەوہ دەگۇپا بۇ مۇقائەى سىروشتى / ماددى ، كە لەگەلى يەك دەگرى

- و تيايدا دەتوئىتەۋە پىۋەرئىتى خۇي لەۋەۋە بەدەست دىئى ، ئەۋ كاتە (دال) كە (مروڭقە) .
 ماناى پاستەقىنەى خۇي وون دەكاۋ چەند شوئىنى چۆن و نرخ شوئىنى بەھا دەگىتەۋە .
 ئىمە ۋاى بۇ دەچىن كە بزاقى قىمىنزم كە (بە بزاقى سەنتەر بوون بەدەۋرى مئىنەدا ۋەرى
 دەگىزىن) دەرىپى ئەم گۆپانكارىۋە لاۋردنى مروڭقە لە چەقئىتى ئەم گەردوۋنەۋ بالا دەستى
 سىروشت / ماددە بەسەر مروڭقا . ئەم دىدو پوانىنەش لە دوو قۇئاغدا خۇي مانا دەكا :
- ۱- قۇئاغى تاك پەھەندى ئىمپىريالى و دۋالىزمەۋ يەم پەھەندى نەگۆر كە جىهان تيايدا دابەش
 دەيىت بۇ نىزىنەىكى تەۋاۋ چەق بەستۋو بەدەۋرى نىزىنەى خۇياندا و لە ھەۋلداۋ بۇ
 مەلانىيەتى مئىنەكان و زال بوون بەسەرياندا ، ۋە بۇ مئىنەىكى تەۋاۋ چەق بەستۋو
 بەدەۋرى مئىنەىكى خۇياندا ، و بە پۇلى خۇيان لە ھەۋلى مەلانىيەتى كىردنى پىۋاۋان و
 زالبوۋن بەسەرياندا .
- ۲- زۆر بە خىرايى ئەم تاك پەھەندى ئىمپىريالى و دۋا لىزمەۋ تاك پەھەندىيە نەگۆرە شى
 دەيىتەۋە تا بىيىتە تاك پەھەندى ماددى ئاجىگىر كە جىۋاۋى نىۋان نىر و مى نازانى .
 ھەربۇيە نىزىنە لەگەل مئىنەدا لە مل مەلانىدا نىن ، بەلكو ھەموۋيان لەيەك پىكھاتەى
 سەدىمى بى نىشان و بەش دا دەتوئىتەۋە .

بزاڭى بەسەنتەر بوونى مېنە لە يەككە لە لايەكانى دا جەخت لەسەر جياوازىيە قولەكانى نىوان پياو و ئافرهت دەكا ، لە پوانگەيەكى تاك پەھەندى ئىمپىرىيالى و دوالىزمى من و ئەوى نەگۆپو دەپوانى ، وەك ئەوى مەرجەيەتتىكى ھاوبەش لە نىوانياندا نابىرنىت ، (يا-) وەك ئەوى كرۇكى مرقۇئەنى ھاوبەش كۆيان ئاكا تەو . ھەربۆيە پۆلى ئافرهت وەك دايك كارىكى بەھەندىيە ، لىرەووش دەزگای خىزان بە قورسايىيەكى لە توانا بەدەر دادەنرى .

ئافرهت بەدەورى خۇيدا چەق بەستوو و ئامازە بۇ خۇى دەكاو پىويستى بەخۇيەتى و خوازيارى ((دۆزىنەو)) ى خودى خۇى و (جىبەجى كىرنىتى) لەدەرەوى ھەر بازەنەيەكى كۆمەلەيەتى ، لەبارى مەملەنىيەتى گەردوونى نەپراودايە لەگەل پياوى چەق بەستوو بەدەورى خۇيدا وەك ئەو گەلى ھەلپژاردەى خوا بى لەبرامبەر غەوارەكاندا* ، واتە پرۆسەيەكى كىردارى لىك ھەلەووشانى مېژووى لەسەر خۇ دەستى پى كىرد بۇ دەستەواژەى ئافرهت ھەروەك لە مېژووى مرقۇايەتى و چىئەوى مەرجەيەتى مرقۇايەتىدا پىناسەى كرا ، تا بە تەواوى دەستەواژەيەكى نوئى جىبى بگىرتەو كە بە ((ئافرهت)) ناو دەبرى بەلام لە كرۇكىدا تەواو جياوازە لە ئافرهتى پىشوو .

ھەر لەگەل ئەمەش دا بزاڭى بەسەنتەر بوونى ئافرهت لە بزاڭىكەرە كە گىرنگى دەدا بە بىرى مافە كۆمەلەيەتى و مرقۇيەكانى ئافرهت دەگۆپى بۇ بزاڭىكە كە گىرنگى دەدا بە بىرى پىناس (ھويە) ، وە لە دىدىكى تايبەتى مافەكانى ئافرهت لە كۆمەلگەى مرقۇيەدا ، بۇ دىد و پوانىنىكى مەرىفى ئەنثروپۆلۇجى كۆمەلەيەتى فراوانى تايبەت بە كارو بارەكانى وىنەى: پۆلى ئافرهت لە مېژوودا ، دەلالەتى مېنەيى ئەو پەمزەنەى مرقۇ بە كارى دىنى .

لە كاتىكدا بزاڭى پزگارى خوازي ئافرهتەن گىرنگى دەدا بە كىشەى جىبەجى بوونى دادگەرى ئافرهتەن لە نىو كەمەلگەدا ، ئەوا بزاڭى بە سەنتەر بوونى مېنە بەپىچەوانەى ئەمەويە ، ئەو لە چەقى مەملەنىيە دەپوانىتە جىھان ، (جىھانىك) نىر و مى ھەريەكەى خۇى دەخوئىتەو ، مېژووى شارستانىيەتى مرقۇايەتەش دەبىتە مېژووى مەملەنىيە نىوان پياو و

* غەوارە = الاغبار = الدخيل ...

ئافرهت و زال بوونى نىر به سەر مىدا و ھەلدانى مى بۇ دەرياز بوون لەم ھەژمونە ، ھەلدى لە مېژوۋە ئايدۆلۆژىيەكانى سەنتەر بوونى مېنە باس لەو دەكەن ھەژموون و زالى نىر به سەر مىدا لە ئەنجامى جەنگىك يا كۆمەلە جەنگىكە ھەدى ھاتوۋە كە لە سەردەمانىكى زۆر كۆنەو ھە پوویداو ھە كاتەى سەر جەم كۆمەلگەكان دايكايەتى ، دايك سالارى (matriarchay) بوون ، مېنە يا دايكان زال بوون بە سەرياندا ، خوايەكان مېنە بوون ، پىكخستى كۆمەلەيەتى سىفەتلىكى مېنەى ھەبو ، واتە نەرم نىانى و پىكە ھە سازى و بازەنىي (استدارە) بوونە ، كە بە مەمك و ئەندامى مېنە دەچى .

پاشان نىرىنە زال بوون و كۆمەلگەيەكان پىك ھىنا لە سەر بناغەى مەملانى و چەك (كە بە ئەندامى نىرىنە دەچى) و داگىركردن (كە بە ھىرش و پەلامارى نىرىنە بۇ مېنە دەچى) . پاشان نىرىنە زال بوون و كۆمەلگەيەكان پىك ھىنا لە سەر بناغەى مەملانى و چەك (كە بە ئەندامى نىرىنە دەچى) و داگىركردن (كە بە ھىرش و پەلامارى نىرىنە بۇ مېنە دەچى) .

بەلكو سەر جەم مېژوۋە بە دەورى يەك چەقدا خوۋى دەخوارد ئەويش برىتىيە لە پىاو — ئەندامى نىرىنە — دەسلەت — خوى نىر — باوك — ئەمەش كۆمەلگەى باوكايەتى ، باوك سالارى (patriarchay) يە ، بانگەشەكەرانى پۆست مۆدىرنە و بە سەنتەر كردنى مېنەيە قسە لە سەر لۆگسى (logos) (واتە ووشە و پەھا و سەنتەر) ، و فالوس (phallus) (واتە ئەندامى نىرىنە) دەكەن ، ئەوان وای بۇ دەچن جىھان بە دەورى لۆجۇس و لۆجۇستىك (logo-centric) چەق بەستوىيە ، ھەرەكەت ھەندى لە بانگەشەكەرانى نىرىنەى پۆست مۆدىرنە بانگەشەى بۇ دەكەن ، بەلكو بە دەورى ئەندامى نىرىنەدا (فالوجوستىك) (phallogo-centric) چەق بەستوىيە گىرەنەوى پوودا و بە سەرھاتەكانى مېژوۋە

لە دىد و پووانگەيەكى نىرىنەى پووتەو ھەس دەگىرى بە تەواوى مېنەى تىادا دوور دەخىرنەو ، ھەر لىرەو بانگەشەكەرانى پۆست مۆدىرنە و بەسەنتەر بوونى ئافرهتەن بە زەورى دەبىنن (كۆتايىيەك) دابىرى بۇ ئەو مېژوۋە و ئەو جىھانە نىرىنەى ھەلەشەنرىتەو . ھەك پىگەيەك لەم پووانگە مېژوۋىيەو بانگەشەكەرانى بە سەنتەر كردنى ئافرهتەن داواى ئەزموونى بەردەوام و درىژ خايەن دەكەن و بەرنامەيەكى درىژ خايەنى و دەخەنە پوۋ كە بانگەشە بۇ داپشتەنەوى ھەموو شتىك دەكەن: مېژوۋە زامان و ھىماكان (الرمون) تەنەنەت سىروشتى مەزۇف خۇشى بەو شىۋەيەى بە درىژايى مېژوۋە بە دى ھاتوۋە و لە دەزگا

مىژوۋىيە كاندا بەدەر كەۋتوۋە و لە كارە ھونەرىيە كانىشدا پەنگى داۋەتە ۋە ، چۈنكى ئەم بەدى ھاتن و بەدەر كەۋتن و پەنگ دانەۋانە بىرىتن لە لادان و دەرچوون لە پېرەۋى پاستەقىنەى مىژوۋ .

لە ھۈرى دانانى ئەم بەرنامە ((شۈپش گىپىيە)) بۇ جى بەجى كىردن ، بانگەشە كارانى بە سەنتەر كىردنى ئافرىقا دانى داۋى پىۋىستى دوۋبارە گىپرانەۋى مىژوون لە پوانگەيەكى مىيىنانەۋە (ۋاتە بە سەنتەر كىردنى ئافرىقا تىيادا) ، بەلكو ناۋى مىژوۋش دوۋبارە داپىژىرتەۋە ، مىژوۋ بە ئىنگلىزى (ھىستورى - history) يە ھەندى لە زىرەكە كان دەلىن ماناى ((چىۋىكى ئەم history)) ى دەگىرتەۋە ، ھەر بۇيە بىرپار درا ناۋى مىژوۋش بگۆپى بۇ ئەۋى بىيە (چىۋىكى ئەۋى مىيە her story) ، بە ۋاتايەى مىژوۋى نىرىنە بە تەۋاۋى جىايە لە مىژوۋى مىيە كان (بە تەۋاۋى ۋەكو ((مىژوۋى جۈلەكە)) ى جىا لە ((مىژوۋى مۇقايەتى)) .

ئەم ھىما و نىشانانەى نىرىنە سەپاندروۋىيەتى دەپى ئەم ھىما و نىشانە مىيىنانەيان بۇ زىاد كىرى ، كە دەرپى ناسنامەى مىيەيەكى سەرىخۇن ، بەرھەمە ھونەرىيەكانى مۇقىش دەپى دەرپى مىيە و ئازارەكانى بن .

ئەدەبى ئۆي پۇژاۋاى جەختىكى زۆرى لە سەر ھۈارە مەملانىيەكانى پەيۋەندى نىۋان پىاۋ و ئافرىقا و چەندان بابەتى تىرى ئەدەبى ۋىنەى داۋىن تكانن (اغتەساب) .
نامانجى سەرەكى بىزاقى بە سەنتەر كىردنى مىيە ، لە كۆتايى كار و دۈشى كىردنەۋەيدا ، بەرز كىردنەۋى ھۇشيارى ئافرىقا تانە بە خۇيان ۋەكو ئافرىقا و جوان پۇل بىنىنىيانە لەۋ جەنگە نەپراۋەيەى لەگەل پىاۋاندا ھەيانە و بە سىياسى كىردىيانە ، نەك بە مانا بلۈۋە بەكارھىنراۋەكەى (ۋاتە ھەست كىردنى مۇف بە پەھەندە سىياسىيەكانى دىاردەكانى دەۋر و بەرى و بە ماف و ئەركە سىياسىيەكانى) بەلكو بەم مانايەى ھەموو شتىك دەرپى ئەم مەملانى گەردۈۋىيەى نىۋان نىرىنە و مىيەيە .

تىرى ئىجلىتۇن كە خاۋەنى ئاراستەيەكى قىمىننىمىيە نەمۈنەك دەھىننىتەۋە لە سەر شىكەردنەۋى تەقىكى و تەكىد دەكاتەۋە لە سەر ئەم بىرۈكەى مەملانىيە ، كە چۈن دەپى يەككى لەم دوۋ جەمسەرى مەملانىيە ھەزىمۇن بكا بە سەر ئەۋى تردا ، نە خۇشەۋىستى ھەيە و نە بەزەيى پىداھاتنەۋە و مۇقايەتىيەكى ھاۋەش ، بەلكو مەملانىيەكى دىرپاندە ھەيە ، لە مەملانى چىنەيەتىيەكى ماركس يا مەملانى جۇر و پەگەزەكانى دارۋىن يا مەملانى نىۋان

پەڭگەزى سېيى و پەڭگەزە ((جىياوازەكانى)) تر بە پىئى دىدىكا پەڭگەز پەرسىتىيە ئىمپىرىيالىيە پۇڭواۋايىيەكە و چەند وورد كارىيەك نەبىئىيىچى واي كەم نىيە .
(قىرىيىچىلار) دەلى:

((كۆمەلگا نىرىنەكان كە بە دەۋرى نىزدا سەنتەريان گىرتوۋە واي بۇ دەچن كە پىياۋ بىناغە و ئەسلى جىگىرە(بىنەماي يەكەم - لۇگۇس)و ئافرىتىش بە پىچەوانەۋە)) بەلام لە زەمىنەي واقع دا ئافرىت ئەۋ ئەسلى تىرە كە بىئى دەنگى ئى كراۋە . ئافرىت بە پىچەوانەي پىياۋەۋە ، ئەۋە كە ئەگونجى ئامازەي پىئى بىرىئى بەۋەي (پىياۋەكە تىرە) ئەۋ پىياۋە نىيە بەلگۈ پىياۋىكى نەنگاۋى و كەم و كورە بە پىئى وىئاندىنى كۆمەلگا نىرىنەيىيەكان .

بەلام پىياۋ ئەۋە پىياۋ ئەك لە خودى خۇيدا بەلگۈ لە رىگەي كۆيلە كىردن و شاراۋە كىردى پىچەوانەكەي ، ئەۋ پىئاسەي خودى پىياۋەتى خۇي ۋەك نىڭكى ئافرىت دەكا ، ھەمۇر بۇۋى و ئاسنامەيەكى بە تىۋاۋى پەيۋەستە بە ھەۋل دىقنى بۇ خۇ تەككىد كىردن و بۇنىڭكى سەرىمخۇ لە ئافرىت ، ئەۋ لە بەرامبەر ئافرىتەۋە خۇي پىئاسە دەكا ، ئافرىت پەيۋەندىيەكى بەھىزى بەۋەۋە ھىيە بەۋ پىيەي وىنە پىچەوانەكەي ئەۋە ، ئافرىت وىنەيەكە كە ئەۋ نىيە، ۋە ئەۋ (ئافرىت) دەرپى ئەۋ پەنھانىيەكە كە ئەۋ ئى ئەترىسى ، ئەۋ (پىياۋ) دەرپى ئامادەيى تىۋاۋى خۇي تەككىد كاتەۋە .

(بەلام ئافرىت بەم كارەي دەبىتە پەڭگەزىكى سەرىكى لە بە نىرىنە كىردى پىياۋدا ، ئامادەبۇۋى لە غىبابى ئەۋادىيە ، ھەر بۇيە لە پاستىدا پىياۋ پىۋىستى بەۋى تىرە) تەئانەت لەۋ كاتەش دا پەستە پىئى ۋە ئاچارە ئاسنامەيەكى ئىجابى بە يەكك بىخەشنى كە بە ھىچى دانانى ، لە بۇنىدا بە شۆۋەيەكى مەشەخۇرانە پشت بەۋە دەبەستى و بۇۋى ئەم لە سەر دۇۋر خىستەۋەي ئەۋ پادەستاۋە ، ئەۋ (پىياۋ) دۇۋرى دەخاتەۋە چۈنكە لە ھىچ كاتىكدا ئەۋ (ئافرىت) ئابىتە ئەۋى دى .

لەۋانەيە ئافرىت ئامازەيەك بىئى لە سەر شىتەك كە لە خودى پىياۋدايە ، شىتەك كە پىئى خۇشە سەركوت (كېت)و دۇۋرى خاتەۋە بۇ دەرەۋى بۇۋى و سىۋورى خۇي لەۋانەيە ئەۋەي لە دەرەۋى پىياۋدا بىئى لە ئاۋەۋەيدا ھەبى ، ۋە ئەۋەي ئامۇيە پىئى نىزىكە لىيەۋە .

(لە بەر ھەمۇ ئەمانە پىياۋ وا دەبىنى پىۋىستىيەكى ھەر زۇرى بەۋەيە پاسەۋانى سىۋورە رەھاكانى نىۋان جىيەلنى خۇي و جىيەلنى ئافرىتەكك بە سەرجەم تولىيەۋە بە ھۇي تىرسى

ئەوئى تېپەپاندنى سنوورەكان ،شتىكى خراوھ پوو گونجاوھ ، سنوورەكان بەو شىۋە نىن
ھەرەك لە سەرەتاوھ دەردەكەون).

لەم لىشاۋى ووشە و چەمك و ھەل پىشتانەدا مروۇف تەسەور دەكا كە باسەكە سەبارەت بە
چەمكى سنور و ئاسايشى دەولەتى زايۇنى بىن يان باسى پەيوەندى نىۋان يەكىتى سۆڧىەتى
جاران و وولاتە يەكگرتوۋەكان بىت لە جەنگى سارد دا ، يان باسى جەنگەكانى پىاۋى سىپى بىن
دژ بە گەلانى ئاسيا و ئەفرىقىا ، نەك باس لە پەيوەندى پىاۋ و ئافرهت بىن . (ھاوپىيەكى
پىتەرەوانى بزاڧى بە سەنتەر كردنى ئافرهت ھەوالى پىدام كە پەيوەندى سىكىسى نىۋان پىاۋ و
ئافرهت لە كرۇك دا پوو بە پوو بوونەوەكى سىياسىيە (بەم شىۋەيە) وەلامى منىش بۆى ئەوھ
بوو كە: يا ھىچ سەبارەت بە پەيوەندىيە سىكىسىيەكان نازانىت يا سەبارەت بە پوو بە پوو
بوونەوئى سىياسى).

ئەمە ئەو دىدگا مەملانى داروينىيە دىرندانەيەيە كە دىد و پوانىن بزاڧى بە سەنتەر كردنى
ئافرهت سەبارەت بە ھەست و سۆزى ھەريەكە لە ئافرهت و پىاۋ دىخاتە پوو، لە نەمانى
ھەستى مۆيىيانەى ھاۋبەش دا ناكىئ ھەست و سۆزى ھاۋبەشى نىۋان نىز و مى بەدى بىت ،
چونكە پىكەتەي جەستە و سىروشتى فسىۋلۇجى ھەريەكەيان جىايە و (مروۇفى سىروشتى /
ماددى) تەنھا بە جەستە دەژى و كەش و بارەكەي بە جەستە سنووردارە ھەر بۆ نمونە پىاۋ
سك پىپوونى نىيە و مئالى تابىت لىرەوھ ناگونجى لە كاتى سك پىرى و چركە ساتى مئال بوون
دا ھەست بە ئازار و خەم و دلىشادىيەكانى ئافرهت بكا ، ھەر بۆيە تەنھا خۆيەتى و لاشەى (ھەر
بۆ ئەم مەبەستە يەكىك لە نەخۇشخانەكانى وولاتە يەكگرتوۋەكان ھەستا بە كردنەوئى چەند
خولىكى پاهىنانى پىاۋان تا فىرى ئازارەكانى ئافرهت بىن لە نىۋان ئەو پاهىنانانەدا پىدانى
سكىكى ھەل ئاۋساۋى پلاستكىيە بە پىاۋ تا لە بەرى كاۋ لىرەوھ ھەست بە ئىش و ئازارى
ژنە سك پىرەكەى بكا وەك ئەوئى سك پىرى و لە دايك بوون بە تەۋاۋى مەسەلەيەكى ماددى و
زەمىنى بىن: تەنھا ھەل گرتنى كۆلنى قورساى پلاستىكى ا)

ھەمان پۋالەت واتە جىا كردنەوئى تەۋالە دىدگا و ھەستەكانى نىۋان پىاۋ و ئافرهت و
ئىنكارى كردنى بوونى سىروشتىكى مۆيىيانەى ھاۋبەش لە ھەلۋىستى بزاڧى بە سەنتەر كردنى
ئافرهت لە زمانىش دا بە دەردەكەوئى ، ئەم بزاڧە ۋاى بۆ دەچى كە زمانى ئافرهتان بە تەۋاۋى
جىايە لە زمانى پىاۋان ، زمانى ئافرهتىش زمانىكى چەماۋەى گەماۋىيە بە وئەي جەستەى
ئافرهت (جارىكى تر جەستە و بەردەوام جەستە، لە سەرەتا كۆتايى دا). ھەر بۆيە پىكگەيشتنى

نیوان نیرۆ مئ شتیکی گونجاو نییە ، ئەگەر بەدیش هات بە تەواوی نابێ ، لێرەدا هێرش دەکێتە سەر ئەوی بە (نێرینەیی زمان) ناو دەبرێ و بانگەشە دەکری بۆ بە (میینە کردنی) و ئەو زمانانە داپشتە نێرینەیی لە داپشتە میینەیی بە باشتەر دەزانێ ، پێویستە بەشیوەیەك داپرێژیتەوه که داپشتە بێ لایەن یا داپشتە نێرینە-میینەیی بەکار بهێنێ ، هەر بۆیە هەریەکە لە وشە (ئەو که بە ئینگلیزی : هی he) یەو (ئەو بۆ ئافەرت که بە ئینگلیزی :شی : she) یە دەبێ بەم شیوەی ه داپرێژیتەوه (he/she یا she/he) تا گومانێ ئەوه نەبرێ که پیاو لە ئافەرت باشتەر ، لە هەولێکی جیاکردنەوهی تەواوی نیوان پیاو ئافەرت و بە میینە کردنی زمان دا دووبارە ئەم وشانە دەنوسیتەوه لەوانە وشە (ئافەرت womwn) بەم شیوەیە ((women)) بنوسیتەوه بۆ ئەوهی وشە ئافەرتان لە ئینگلیزی دا (men) واتە پیاوان لە خۆ نەگری پەنا بە خوا . تیبینی ئەوه کراوه که (پیاوه بەفرینە) (پیاو) دەستکاری ناوهکە کرا بۆ ئەوهی لە (snow man) (ئەوه بیته (ئافەرتە بەفرینە) که بە ئینگلیزی : سنوومان (snow woman) یا بیته (مروڤه بەفرینە) که بە ئینگلیزی سوپرسون : (snow person) ه .

هەمان شت پیاده دەبێ بە سەر ئەو وشانە بەکار دەهێنرێ بۆ بە خودی خۆیەتی (الذات الالهية) پێویستە دوور بگری لە ئاماژە کردن بۆ خوا بەو پێیە نێرینە (ذکر) بێ ، کهواتە پێویستە ئاماژە بێ بکری بەو پێیە نیر و میینەیه لە یەک کات دا ، هەر بۆ نمونە دەوترێ ((إن الخالق هو الذي / هي التي ، وضع / وضعت ... تاد))^(١) بەلکو هەندێ جار هەر بە میینەیی ئاماژە بێ دەکری ، وەک ئەوهی ئەو (ملکة الدنيا) و (سيدة الکون) . هەر وەک هەندێ لە بانگەشەکارانی بزاقی بە سەنتەر کردنی میینە هەندێ وشە بە کار دەهێنن که بێ پەگەز و (بە ئینگلیزی : ان جندر un gendered) ی پێ دەوترێ وەک (هاوپی : فریند Friend) و (کومپانیون compamion) – هاوێل و (کوکریتور co-creator) . بەشدار لە دروست کردندا (وەک ئاماژەیکە بە خوا .

^(١) ئەمە لە کوردی دا که متر دەردەکهوێ – وەرگێژ –

همموو نه مانه گهړه لاوژن ، بهرنامه نين بؤ چاكسازى ، بهلكو هيزشه بؤ سهر زمانى مروقايتى و سنووره كانى و شيواندنې . ناي ا ئيمه بير دهك مينه وه له وشه (مقاومة - بهرگرى) بهو پټيه مينه (انثى) يه و له وشه (صمود - خوږاگرى) بهو پټيه نير (ذكر)ه؟

وه ناي بير له (امانة- سپارده) و (خيانه- ناپاكى) دهك مينه وه بهو پټيه بؤ مينه ، يا (ملاك- فريشته) و (شيطان) بهو پټيه نيرينه ؟ وه كاتيك ده لټين (ابواب - دهرگاكان) ناي له بيرى نه ندامى نيرينه داين ، تا له كاتى ووتنى (بوابات) دا بير له نه ندامى مينه بكرتته وه يا خود نه وه ويزدانى حلولى يه سروشتى يه ماديه كانه كه لاشه وهك په گمزنكى سهركى ههست كردن به شته كان داده نين ؟ پاشان تهسك كردنه وهى باز نه كه بؤ نه وهى نه ندامى نيرينه و مينه . ببيتته نه و تاكه وينه يه لنيه وه ههست به جيهان بكرى؟ ناي گونجاوه به كارميتنانى وشه ي مروؤف (انسان) ، (كه دهربرينيكه بؤ نير و مئ) ببيتته چاره سهرى كيشه كه؟ وه لاميش به شيوه يكي سروشتى ، نهرئ يه ، چونكه نه وهى گرنگ بئ له پوانگه ي به سهنتر كردنى مينه وه برتت يه له خستنه پړوى بهرنامه ي چاكسازى موسته حيلى وا كه ناكړئ جئ به جئ كړئ ، وه نه زمونكردنى بهرده وامى بئ پابردوو ، بئ (ياداشت) و بئ تيگه يشتنه ، نه مهش بؤ نه وهى سنووى زمان و مرجه عيه تى مرويا نه ي هاوبهش و سهرجه مهنزومه ي به هاكان بپوكيته وه .

وه ديدى يهك په هه ندى و دوا ليزمه ي ململانسى جينگير و نه گؤږ له نامارزه يهك له دواى يه كه كانى نه ده بياتى بژاځى به سهنتر كردنى مينه له وه دا پوون و ناشكرا ده بئ كه سهرى ئافرهت دهكا بهو پټيه كه مينه (اقلية) يه ، وشه كه مينهش ماناى كه مينه يه كه ژماره يي چه وساو نه يه ، بهلكو له واقع دا ماناى نه وه يه كه زؤرينه له هيچ جوړيكى (مروقايتى هاوبهش) دا بونى نى يه و هيچ پيؤهرنكيش نى يه كه به يارى به سهردا بدا ، هممووان يه كسانن و ناكړئ به يار به سهر كهس دا بدرئ .

نهم ديد و پوانينهش كاتى دهكا به لوتكه كه به يارى نه وهى دا كه مينه پشت ههل كا له وهى تر / كه به ته و او ي پياوه ، نه و خوى مرجه عيه تى خوږيه تى و جينگى چاره سهره كانه و ته نه اش نامارزه به خودى خوى دهكا ، نه و (سوپر هومان super woman) ، ههر بؤيه جيا بونه وهى

تەۋاۋى خۇي لە پىياۋ رادەگەيەنئ ، ئا لەم كاتەدا (سوحاق) دەيىتە دوا دەربېرىنى تاك پەھەندى ، چەسپاۋ و نەگۆپ .

ئەمەش كاريكى سروشتى و لواۋە بۇ ئەۋ ئافرهتەي كە پەسەندى ناكە جەخت لە سەر (مروڧايەتى ھاۋبەشى بىكرئ) كە ناكريئ بەدى بىئ مەگەر لە چۈار چىۋەيەكى كۆمەلەيەتى و ناۋكۆيەكى مېژۋيى دانە بىئ ، لە جئى ئەمە جەخت لە سەر (ئافرهتيتى) واتە خودى مېينەيى دابراۋ دەكا كە لە هيچ ناۋكۆيەكى مېژۋيى يا لە نىۋو هيچ چۈار چىۋەيەكى كۆمەلەيەتى دا نابىنريئ .

ۋە ھەرۋەكۈيەككە لە بانگەشەكارانى بە سەنتەر كردنى ئافرهت كە پەفتار نەشازە ، لە پۈۋى سىكىسىيەۋە ۋوتويەتى: (ئەگەر قىمىنزم يىردۆزە بىت ، ئەۋا سوحاق پىيادەكردنەكەيەتى) . (If

feminism is the theory, lesbianism is the practice)

ئەۋەش ئەيىتە شتىكى سروشتى كە ئافرهت بۇ منال بوون پەنا ۋەبەر پىياۋ نەبا ، بەلكۈ ئەكرئ پەنا بۇ كارگە و پئ و شوينە زانستى ((سروشتىيە)) جياۋازەكان بىات (كە پاكرۇ لە مېژۋو كۆمەلگە و بەھاكان) كە پىياۋ ۋەك مروڧايىيەتىيەكى ھاۋبەش دۈۋر دەخاتەۋە .

بەم شىۋەيە دۈۋفاقەيى بە تەۋاۋى پاكتاۋ دەكرئ و مەملانىكە يەكلا دەكرئ بۇ ئەۋەي بگەين بە حالەتئەك لە تاك پەھەندى مېينەيى نەگۆپ و چەق بەستىنىكى نامروڧانە بە دەۋرى خودى مېينەدا ، ۋە بۇ كۆتايى مېژۋويەك كە ئافرهت تىيادا سەنتەرە .

* پىگەيشتنى سىكىسىيانەي ئافرهتە لەگەل ئافرهت-ۋ-

يىرى بە سەنتەر كىردى مېنىنە سەر بە جۆزىكى سەرەكىيە لە فېكرى ماددى ، ھەرەكە لە پېش دا ئامارە مان پىي كىرد (گواستەنەۋە لە بە سەنتەر كىردى خودى مۇقائە بۇ بە سەنتەر كىردى سىروشت/ماددە ، ۋە لە جىھاننىك چەقەكەي لە ئاۋەۋەي خۇيدا بىي بۇ جىھاننىكى بىي چەق و سەنتەر) .

ھەر بۇيە دەيىنن ھەلۋەشاندەۋەي دەستەۋەزى ئافرىت (مۇۋ) دوو شىۋازى دىژ بە يەك ۋەردەگىي ، يەكەمىيان ئەۋە بوو لە بەشى پېشۋوى ئەم توۋزىنەۋەيەدا ئىي دواين ، ۋاتە گۆزىنى ئافرىت لە بوۋىيەكى چەق بەستۋو بە دەۋرى خۇدا و ئامارە بە خۇي دەكە لە مەشەۋە سەردەكىشى بۇ دەركەۋتەنىكى پەرگىرانە بە دەۋرى خودى مېنىنەدا و دوۋمنايەتىيەكى دېندانە بۇ ئىزىنە و مەملانىيەكى دارۋىنيانەي بەردەۋامى ئىۋانىيان (تەك رەھەندىيەكى ئىمپىريالى و دوالىزمە و تەك رەھەندى جىگىر و نەگۆپ - الصلېب -) .

بەلەم شىۋازى دوۋەم ئەۋەيە كە بە ((تەك رەھەندى ئاجىگىر)) ئاۋم بىردۋە . تەك رەھەندى ئاجىگىرەش لە تەك رەھەندى جىگىر و نەگۆپدا شارۋەيە ، پاش ئەۋەي ئافرىت لە مۇۋنىكى مۇقائەۋە نەگۆپى بۇ بوۋىيەكى سىروشتى/ماددى دەگەرپتەۋە بۇ چەند پەرگەزىكى ماددى و لەۋ چۋار چىۋەيەدا راۋە ئەكەي ، بە شىۋەيەك ئافرىت ئامارە بە خودى خۇي ئاكا بەلەكو بە سىروشت/ماددەي دەكە ، ئالەردە بە پىۋا يا مۇۋى سىروشتى يەكسان دەكەي لە ھەموو پۋىيەكەۋە بە شىۋەيەك كە ھىچ جىۋاۋازىيەكى لە گەلىدا نەبىي ، پۇلى ئەم ھىچى جىۋاۋازى نىيە ، لە پۇلى ئەۋ ، ھەريەكەيان مۇۋنىكى سىروشتى ماددىن ، ئەۋەشى كۆي كىردۋەتەۋە مۇقايەتى ھاۋىەشيان نىيە بەلەكو ماددى بۋنى ھەردۋەكىيەنە ، لىرەۋە دەخىنە ئاستىنىكى سىروشتى/ماددى گىشتى ، كە گۆي نەدا بە ئىزىنەيى ئىز و مېنىيى مىي يا يەكسان كىردى ئىۋانىيان ، ياساى سىروشتى/ماددى گىشتىيە و گۆي بە تايىبەتەندىتى يا دوالىزمەيى (ثنائىيە) ئادا .

ھەرەكە جىھان فرە چەقە و گۆي بە ھىچ جىۋاۋازىيەكى دىيار يا ئاۋەخىن ئادا ، چۈنكە جىھاننىكى ئاجىگىرى بىي چەقە ، ئاكەي بىريار بە سەر ھىچ شىنەدا بىي .

سەرجمە ئەمانە سەر ئەكىشى بۇ بە دەرکەوتنى يەك پەگەزى يا پەگەزى نىوان ھەردو پەگەزەكە (كە بە ئىنگلىزى: يونى سەكس uni sex) ى پى دەللىن ، واتە گىرپانەوھى واقع بۇ يەك پەگەزى يا يەك بىنەماى وا كە ھەر شىوازىك لە شىوازەكانى نەگونجان يا ھەر جورايەتىيەك پەت دەكاتەوہ ، بەلكو ئىنكارى بوونى دوالىزمەى نىر/مى دەكا ، نىر وەكو مىيە و مى وەكو نىرە و ھەريەكەشيان تەنھا مروفىكى (سروشتى/ماددى)يە .

بەم شىوہىە (سوبرەومان super woman) ئەگۆرىئ ، دوژمنى پىاو ، بۇ (سبومان subw man) كە ھىچ ناسنامەيەكى مېننەى سەريەخۆى نىيە ، بگرە لە ئافرەتیش كەمترە ، ئافرەتئىكى كەم و كورت ، ئەو پەپى تواناى دەخاتە گەپ تا (كامل) بىئ ، واتە بە تەواوى پراوپرى پىاو بىئ .

بەلام لە ھەردو بارەكەدا (سوبرمان يا سبومان) ئافرەت ئەو دايك ، ژن ، خوشك ، وە خۆشەويستە نىيە كە ناسىومانە و پۆلىكى سەريەخۆى ھەيە لە نىو چوار چىوہى مروييانەى گشتى وادا كە نىر و مى و بچوك و گەرە لە خۆ دەگرئ ، بەلكو شتىكى بە تەواوى نوئىيە ، لەگەل ئەوہش دا زاراوہى (ئافرەت-إمرأة) ى بە سەردا دەچەسپى .

بە نەمانى ژن وەك دايك و ئافرەت ، خىزانىش دائەپخى و كۆكى مروييانەى ھاوبەشىش بەرەو دواوہ ئەچئ و ھەموو مروفەكانىش ئەبنەوہ تاك تاكى سروشتى و ھەريەكەى بەرژەوہندى تايبەتى و بەسەرھاتى بچوكى تايبەتى خۆى ھەيە ، ھەر مرويەك وىنەى گەردىلەيەكەو لەگەل گەردىلەكانى تردا پىك دا دەدەن و لە مەملانى دان ، وە ھەمويان تەنھا پوو بە پوى دەولەت و كەرتەكانى چىژوو پراگەياندنەكان دەبنەوہ و دەكەونە چنگى گۆرپانەكانەوہ و يەكسان دەبن بە گيانداران و شتەكان و يەك پەھەندى ناجىگىر بال دەكىشى (بە سەر ژياندا - و-) كە جياوازى نىوان پىاو و ئافرەت يا نىوان مروف و شتەكان نازانى .

لەم قوناغى تاك پەھەندى ناجىگىرەدا (الواحديۋة السائلة) ئامازە دەكرئ بە خوا نەك بەو پىيەى (ھو) - (ئەو) بۇ نىر يا (ھى) بۇ مى بىئ ، بەلكو بىئ لايەنى دەگاتە لوتكە و ناجىگىرى دەگاتە ئەو پەپى ، ئامازەى پىئ دەكرئ ، ھەرەك لە يەكئە لە وەرگىرپانەكانى ئەم دوايىيەى ئىنجىل دا ھاتووہ ووشەى خوا بەو پىيەى نىر و مى و شتە (he, she, it) وەرگىراوہ . قورسىشە لە سەر مروف بىريارى ئەوہ بدا كە ئەمە كۆتايى ناجىگىرىيە ، ياخود زىاد لەوہش

ههيه؟ نەزموونى كراوه له زمان و ميژوو پەيوەندى يەكەنى نيوان مروڤ مەسەلە يەكە بى سەر و بەرەيه و ههچ كۆتايى يەكە نى يە .

لە پاستىدا بانگەشەكارانى ئازاد كىردى ئافرىتان بە تەۋاۋى ئەۋ پاستىيە بەنگە نەۋىستە مەۋىيە سادەيە ھەست پى دەكەن ، كە چەندان جىۋاۋى (بايەلۋجى و نەفسى و كۆمەلەيتى) لە نىۋان پىۋا و ئافرىتە دا ھەيە ، كە ئەمەش چەند جىۋاۋىيەكن دەگۈپىن - لە پوانگە پەفتارى ھەرىكەيانەۋە . بە پىۋى پەلەكانى قولى و سادەيى . لە جىۋاۋى دابەش كىردى پۇلى نىۋانىيان و دابەش كىردى كاردە خۇي دەردەپىن ، بەلام لە جىۋى ئەۋەي بانگەشەكارانى ئازاد كىردى ئافرىتان ھەۋلى سەپىنەۋەي ئەم جىۋاۋىيەنە بەن بە شىۋەيەكى تەۋاۋ زال بن بە سەرىدا ، ئەۋا ئەۋ پەپى ھەۋلىيان دەخەنگەپ بۇ ئەۋەي ئەم جىۋاۋىيەنە نەبنە ھۇي گۈپانى بۇ سىتەم يا جىۋاۋىيە كۆمەلەيتى يا مەۋىيە و سەرىكىشى بۇ فراۋانتركىردى ئەۋ بۇشايەيە لە نىۋان نىر و مەدا ھەيە بەلام بانگەشەكارانى بىزاقى بەسەنتەركىردى مىننە زۇر بە توندى لايەنگىرى قولتركىردەۋەي ئەۋ خالە جىۋاۋىيەنە نىۋان پىۋا و ئافرىتە دەكەن . بەۋ پىيەي جىۋاۋىيەكى ۋەھايە كە ناكىرى بېردى و لە لايەكى ترەۋە ئەۋەش پەسەند ناكەن كە ھىچ جىۋاۋىيەك لە نىۋانىيان دا ھەبى ھەر بۇيە فېكەرى ئەۋان فېكەرى دابەش نەكەردى پۇل و بەش بەش نەكەردى كارە و جەخت لە سەر مۇستەھىلى پىنگەيشتى نىۋان پىۋا و ئافرىتە دەكەن و ھىچ گىرگىيەك نادەن بە بىرى دادگەرى و ھەۋل دەندەن يا جىۋاۋىيە نىۋان پىۋاۋان و ئافرىتان فراۋان كەن يا ھەر يەكەيان بەۋى تىران يەكسان كەن و داۋا دەكەن نىرىنە لە يەك كات دا باۋك و دايەك يىت مىننەش بە پۇلى خۇي و بىيىتە دايەك و باۋك .

لەۋانەيە ئەندازەي بۇۋاۋەيى زۇرىك لەۋ ((گىرفتەنە)) چارەسەرگاۋ دەرگاۋ ئەزمۇد كارى بى كۇتا بىخاتە سەر پىشت ، بە شىۋەيەك پىۋا بگۈنجى بۇي - بە مائەۋە (سك پىپى) (نەك سىكىكى پلاستىكى) ، ئەۋىش بتۋان ئازار و ئەشكەنجەكانى سك پىپى تى پەپىننە لە پىۋى كىردەۋەكانى لە بەرگىرنەۋەي ئاسانەۋە .

ھەرۋەھا پىك كىردەۋە (تەدىل) كىردى ياساكان لە پۇژئاۋادا سەرچەم گىرفتە شەكلىيەكان لە ئەستۇ دەگىرى و سىۋىك لەسەر كىردەي ئەزمونكارى دادەننى ، ئەۋەتەننى مىننەيەك بىخۋاۋى ياخۇد پىۋاۋىك بىخۋاۋى بەۋ پىيەي بە (التفضيل الجنسى) - پەگەز پەسەندى Sexual preference) ناۋدەپىن . بەلكو كارەكە سەردەكىشى بۇ لە خۇگىرنى خۇدى ھەستە

بەرزەكانىش (الاحساس الجوانية) ، ئافرىتى راستەقىنە پىۋىستە ھەست و سۆزەكانى لە پىياو جىا نەبى ، وە پىياو راستەقىنەش دەبى ھەست و سۆزەكانى لە ھەست و سۆزى مېنە جىا نەبى.

ھۆلىۋىدش (گەرەتەرىن ئامرازىكە كە پەرگەزى مۇناسىۋىتى بۇ بىلۈكۈرەنەۋە) فېكىرو بىر و بۇچۈنەكان ھەل دەستى بە پۇلىكى چالاك لەم بوارەدا ، ئەۋەتەن چەندان قىلمى ۋەھا نەمايش دەكا كە ئافرىتەن ھەلدەسن بە ئالودەكۈرەن پىياۋ و پىياۋانىك ھەل دەستى بە سورۇكۈرەن ئارائش كۈرەن دەم و چارۋان (ھىچ بەر ھەلستىكە نىيە لىزەدا (نون النسوة) بەكاربەئىزى ۋاتە بوترى (جوھن) لە جىاتى (جوھم) تاۋەكو بەتەۋەتى سۈرى زەمان بىشكىنى ، ئامانجىش لەسەرچەم ئەمانە فراۋان كۈرەن ئاسۋو شكاندى قالبە ھۈشەكى يە بەستەلەكىەكان نىيە كە ھەر پەرگەزىك لەپۈنگەيەۋە لەگەل ئەۋى تردا ھەلس و كەوت بكاۋ تىايدا بەندى بكا ، بەلكو لىدانى بىرى پىۋەرىتى و مۇبىيانەى ھاۋبەشە لە ناۋەپۇكدا.

تاۋەكو ھەموو يەكسانىن . لەۋانەش زانستى نۆى ، بەو پىشكەۋتەنە سەر سۈرپەنەرانەى بەدەستى ھىناۋە ، لەم بوارەدا يارمەتى دەربى بە شىۋەيەك پىياۋ بتوانىت كە پىسولىكى بەسەنتەر كۈرەن ئافرىتە بخوا و ھەمان ھەستى مېنەى بۇ دروست بى و لەناۋەۋەش بەتەۋەى پىۋى يەكسان بى ، ئافرىتەش لەۋلاۋە كەپسولىكى بەسەنتەر كۈرەن پىياۋ بخواۋ ھەمان ھەستى پىياۋ بۇ دروست بى و لەناۋەۋەش بەو پىيە بگۇپى.

بىزائى ئازادكۈرەن ئافرىتەن لە كۇتايى و دوا شىكارى دا مۇقايەتىيەكى ھاۋبەشى نىۋان ھەموو مۇقى ، بەپىياۋ و ئافرىتەۋ بەرپەۋا دەبىنى ، و ئەم زەمىنە بەر فراۋانە ھاۋبەشەى نىۋانمان دەبىتە ئەۋ بىناغەيەى كەلەسەرى پەيغىن دەكەين و ئەۋ چوار چىۋەيەى لەناۋىدا بۇ جى بەجى كۈرەن يەكسانى توۋىنەۋەى تىدا ئەنجام دەدەين.

ھەر بۇيە دەكرى پىياۋ بىچىتە پال بىزائى پىزگارىخۋازى ئافرىتەۋە و پەيغىن بكا سەبارەت بە ئەۋ داۋاكارىيانەى دەخىرتە پوو بۇ دەستەبەر كۈرەن و جى بەجى كۈرەن دادگەرى بۇ ئافرىتەن . ۋە دەكرى كۆمەنگەى مۇقايەتى ، بە نىز و مېيەۋە ، بىياتى بەرنامەيەك بىنى بۇ چاكسازى بەو ئاراستەيەداۋ ۋە دەكرى ھەرىكە لە پىياۋان و ئافرىتەن پىشكىرى بكەن و پىشتىۋانى بن .

بەلام بىزائى بە سەنتەر كۈرەن مېنە ئەۋا ئىنكارى مۇقايەتىيانەى ھاۋبەش دەكا ، ھەر بۇيە ئاكرى پىياۋان بچنە پالى ، پىياۋ بەو پىيەى پىياۋ ، ئاتۋان ھەست بە شەۋرەكانى ئافرىتە بكا ، ھەروەھا پىياۋ گوناھبارە و تاۋانى مۇزۋى نىزىنەى و باۋك سالارى لە ئەستۋ دەكرى ، لەگەل

ئەدەبىي خۇيى دىروسىتى نەكىردۈۈ . ھەروەك بىزاقى بە سەنتەر كىردى مىيىنە جىياۋزى پەت دەكاتەۋە ، لىپىرەۋەش بۈرۈك نەبى بۇ جۇراۋ جۇرىتى و بۈنى مۇقايەتىيەك بەۋ پىيەى ناسىۋمانە .

لە بەر ھەموۋ ئەمانە لە بەرنامەيەكى چاكسازى لە لايەن بىزاقى بە سەنتەر كىردى مىيىنەۋە بەدى ناكىرى و ھەۋلىكى جىددىش بەدى ناكىرى بۇ جىبەجى كىردى يەكسانى نىۋان پىاۋ و ئافرىقا يا گۇرپنى ياساكان يا ناۋكۇئى كۆمەلەيتى بۇ پاراستنى مۇيىيەنى ئافرىقا بەۋ پىيەى دايك و ژن و كىچ و ئەندامىكە لە خىزانىك يا كۆمەلگەدا .

ئەگەر بەرنامەيەكى واش ھەبى بۇ چاكسازى دەبىنىن لە چۈرچىۋەيەكى ھەۋەشارەى وادا دەبىنىرى كە ئامانجى چالاك و بە تواناتىر كىردى ئافرىقا بۇ كىردەى مىلەلانىى لەگەل پىاۋدا يا يەكسان كىردى بە پىاۋ ، واتە لە سەرجەم ھالەتەكان دا جۇرىك لە ئىنكارى كىردى مۇقايەتىيەنى ھارۋەش دەبىنىرى . ھەر بۇيە دەبىنىرى بەرنامەى چاكسازى (ئەۋان) بىرىتىيە لە بەرنامەيەك كە ئامانجى گۇرپنى سىروشتى مۇيى و پىپىرەۋى مىژۋو و ھىما و زمانەكانە .

لەو كارو بارانەى شايستەى تېپوانىن و بىر كىردنەو يە ئەو يە كە چەندان خالى لىك چوو و پوون لە نىوان بزاڭى بە سەنتەر كىردى مىيىنە و بزاڭىكى ئىمپىريالى تردا ھەيە كە ئەويش بزاڭى زايۇنىيەتە ، كە ئىنكارى مۇيىيانەى ھاوبەش دەكات و زۆر بە بوئرانەو مۇڤ دابەش دەكا بۇ جۈلەكە و ئەوانەى جۈلەكە نىن وە باوەرپان وايە ھەموو ئەوانەى كە جۈلەكە نىن تاوانى مېژووى تەنگە پى ھەلچىنىنى بەردەوامى ھەموو جۈلەكەكانيان لە ئەستۇدايە .

گۆشەگىر كىردى تەواى ئەوانەى جۈلەكە نىن بەو پادەيەيە كە ھىچ كەسك ناتوانى ھەمان ھەستى ئەوى تىرى ھەبى ، ھەموو مۇڤىك دوورگەيەكى داخراو ، پىيۇستى بە خۇيەتى و خۇيشى مەرجەيەتى خودى خۇيەتى .

لىرەو جۈلەكە ھەر خۇيان ، بە تەنھا خۇيان بە گۆشەگىرى و پاك و بى گەردى و تاكانە و ئەشكەنجە و ئازارەكانى خۇيانەو پو بە پووى جىھان دەبنەو و كەسەش لەمەدا بەشداريان ناكەن . جۈلەكە گەلىكى ھەلئازدەن ، مۇركى تايىبەتى خۇيان ھەيە و چەندىن مافى رەھايان ھەيە و خارەنى پەيامى نەمر و ئازارى تايىبەتن ، جۈلەكە جىى چارەسەر و نەيىنىيەكانە ، مەرجەيەتى خودى خۇيەتى و لە خۇيەو پىيۇمىيىتى وەردەگىرى .

جۈلەكە گەلىكە بارى ھىمىن و ھىدى نابى تا نەگەپىتەو بۇ زەوى پىشىنانى (لە فەلەستىن دا) ئا لەويدا ئەتوانى بە مافە رەھاكانى شاد بى ، ھەر بۇيە بزاڭى زايۇنى ھىچ كۆششى ناكالە ھەولدان بۇ بەرگى كىردن لە مافە مەدەنى و سىياسى و ئايىنىيەكانى ئەندامانى كۆمەلگە جۈلەكەكان لە كۆمەلگەكانيان دا .

ويىنەى ئەم كۆششەنە (كە لە باوەر بە مۇيىيانەى ھاوبەشەو ھەل دەقولى و دەكرى ھەموو بەرگى كارىكى داكۆكى كەر لە مانەكانى مۇڤ و ھاوسۇزىكى لانەوازان پىشكى تىيدا ھەبى) لە زەمىنەى واقع دا ، بى ئومىد كىردى پىرۇژەى زايۇنزمە كە دەيەوى كۆتايىيەك بۇ مېژووى جۈلەكە لە ھەندەران دابىنى و جۈلەكەكان كۆچ پى بكا بۇ فەلەستىن بۇ ئەوى ھەستى بە بەرپا كىردى ئەزمونىكى تەواو نوي كە لە دەرەوى چوارچىووى مېژووى جۈلەكايەتى دا بى . كە ئەويش ئەزمونى دەولەتى نەتەوھىي خاوەن سەرورەيە .

لەم چوار چىوھەدا بزاڭى زايۇنزم چىرى ھەولەكانى ئاراستە دەكا تاوەكو جىاوازى نىوان جۈلەكە و ئەوانەى جۈلەكە نىن قۇلتىر بى بۇ ئەوى ئەداى جۈلەكە لەم كىردى مەملەنىيەدا بە

چاكي ئەنجام ئەنجام بىردى و لە كۆمەلگەى ئاجولەكەدا داپىرى و (بگەپتەو) بۇ فەلەستىن پاش داپرانىان لە ماوۋى دوو ھەزار سال دا .

لەم چوار چىۋەيەدا دوژمىنانى سامىيە (واتە دوژمىنانى جولەكە) ((راستگۈرتىن ھاۋەلەمان))
(بە پىئى ووتەى دامەزىنەرى بزاڭى زايۇنزم ، تىۋدۇر ھىرتۇل) .

با لىرەدا سەرنجى لە ھەندى دوۋالىزىمە چەسپاۋ (الثنائيات الصلبة) بىدەين: جولەكە دژ بە ئاجولەكەيە — گەلىكى ئەشكەنجە دراۋ لە ھەر جىگايەك لە بەرامبەر گەلىكى ھەلېزاردە — گەلىك ھىچ مافىكى نىيە لە بەرامبەر گەلىك دا خاۋەن مافى پەھايە .

وھ سەرنجى ئەۋەش بىدەين ئەم دوۋالىزىمە چەسپاۋ دەگۈپت بۇ تاك پەھەندىيەكى زايۇنزمى چەسپاۋ لە دەۋلەتى زايۇنزمى سەربەخۇدا ، دەۋلەتى پوختى جولەكە . كاتىك ھاۋلاتىيە جولەكە نشىنەكان تەنھا خۇيان خاۋەنى مافە پەھاكانى و عەربەكانىش خۇيان لە كۆمەلگە پەنا ھەندەكاندا دەبىنەۋە كە بە ناۋى بەرگىرى لە خودى جولەكەيەتى پوختەۋە بۆمبىيان بە سەردا دەبارى !

بەلام ھەروەك باۋى ھەموو بزاڭە ماددىيەكان يەك پەھەندى ئىمپىريالى و دوۋالىزىمە و يەك پەھەندى چەسپاۋ دەگۈپت بۇ تاك پەھەندى ئاجىگىر (الواحدية السائلة) ئەو زايۇنزمى كە جەخت دەكاتەۋە لە سەر مافە پەھاكانى و تاكانەيى تەۋاۋى جولەكە و ھاۋكارى لەگەل ئاجولەكەكاندا پەسەند ئاكا ، وا دەبىننى بوۋنى جولەكە لە ھەندەران و دەرەۋەدا بارىكى ((ناسروشتىيە)) واتە تاكانەيى دەگۈپت بۇ ئاۋازە و (شان) .

ھەر بۆيە زايۇنزم پاى وايە ھەر دەبى جولەكە (ئاسايى) بېئى ، واتە بگۈپن بۇ چەند بونەۋەرىكى سىروشتى ، لە دەۋلەتىكى ئەتەۋەيى ئاسايىدا بژىن ، ھىچ جىاۋازىيەكىيان لە گەلانى تىرنەبىت .

كار گەيشتەۋەتە ئەۋەى بزاڭى زايۇنزم ئەۋەى كە بانگەشەى مافە پەھاكانى جولەكە و سەروەرى پەھاي دەۋلەت و مۆركەكانى جولەكەيەتى كۆمەلگەيان دەكرد ھەستان بە بنىاتنانى دەۋلەتىكى خاۋەن ئاراستەى ئەمىرىكى پوۋن لە جىياتى سىياسەت و پۇشنىرىدا و بە شىۋەيەكى نىمچە تەۋاۋىش پىشت بە ھاۋكارى ئەمىرىكىيە ئاجولەكەكان دەبەستى!

ئەمە ھەمان ئەۋەشەقلانەن كە لە بزاڭى بە سەنتەر كىردنى مېنەدا دەبىننى ، لە لايەكەۋە جەخت كىردنەۋە ھەيە لە سەر تاكانەيى جولەكە و دوژمىنايەتى ئاجولەكەكان بۇيان كە ئەمەش زۇر جىاۋازى نىيە بە ئاراستەى بزاڭى بە سەنتەر كىردنى مېنە سەبارەت بە پاگەياندنى جەنگ

دژ به پىاوان ، له لايهكى ترموه ههولئى چالاكانهئى ئاويژان بوونى جولهكه به جيهانى ناجولهكهكان و تواندنهوه تياياندا ، زۆر جيا نىيه له ههولدانى ميينه بۆ تواندنهوهئى له پياودا و به دهركهوتنى uni -sex .

جيهانى پۆژاواش كه پشتگيرى دهولتئى زايوئى دهكا (له ههولئى ههلوهشاندنهوهئى جيهانى عهرهبى وئىسلامى دايه له پووى سياسى و ژيارىيهوه) به ههمان هيژ پشتگيرى بزاقهكانى به سهنتهركردنى ميينه دهكا له وولاتهكانماندا (لهوانهيه چالاكى سهفارهتى هۆلهندى له قاھيره لهم پوهوه نمونهيهكى پوون بئ له سهر ئهمه و شايستهئى تويزئينهوهئى زياتره) .

جيهانى پۆژاواش كه له كردى پوو به پوو بونهوهئى سهربازى پاستهوخويدا لهگهژ جيهانى سئ ، شكستى هيئاو دهريش كهوت ئهم پوو به پوو بونهوهيه زۆرى تئ دهچئ و دوور و دريژه و له توانيدا نىيه ، ههر بۆيه ههلوهشاندنهوه (تفكيك) تاكه به ديلئى عهمهئيه .

ههروهها جيهانى پۆژاواش ههستى بهوه كرد كه سهركهوتوو بوونى جيهانى سئ له بهرگري كردن دا دهگهريتهوه بۆ جۆش دارى و پيكددا چوويىيان ، كه ئهمهش به پۆلى خۆئى ئهگهريتهوه بۆ بوونى بنياتيكي خيژانى بههيژ ، كه تاوهكو ئيستش به توانايه له سهر گهياندنى مهنزومه بههايىيهكان و تاييهتهندىيه نهتهوهيىيهكان بۆ نهوهكانى كۆمهلگا ، له دواى ئهوهش دهتوانن يادهوهري ميژوويى و هۆشيارىيان به پۆشنبيرى و ناسنامه و بههاي خويان بپاريزن . بيگومان ئهمهش ماناى به پوودا وهستانهوهئى كردى به جيهانى بوونه ، كه واتاى پئ نيشاندانى (له چوار چپوه ماددىيه پۆژاواييهكهدا)ئى ههموو كۆمهلگاكانه به شيويهك جيهانى له سهرهنجام و دوا شيكردنهوهدا ببينه بازارپيكي سازى مل كهچ بۆ ياساكانى خستنهپوو و خواستى ماددى وا كه خوودى مروّف و شمهكهكان له يهك بوارى سوپاودا . به بئ بهربهست يا سنوور يا چهندان مهنزومهئى بههايى وهها كه پيگر بئ لهم جووله و بزاقه .

جا ئهگهري خيژان خشتهئى بناغهئى بئ له كۆمهلگهدا ، له پاستىدا دايك ئهو خشته بناغهئىيهئى خيژانه ، ليژهوه سستى نوئى جيهانى جهخت له سهر دۆزهكانى ميينه دهكاتهوه . گوتارى به سهنتهركردنى ميينهش گوتاريكي ههلوهشيئنهوه و ههتمىيهتى ململانئى ئيوان ئير ومئ وزهروهرتى دانانى كۆتايىيهك بۆ ميژووى ئيرينهئى باوك سالارى و بهرايئى ئهزمونئى بئ يادهوهري ميژوويى پادهگهيهنن ، ئهمهش گوتاريكه ئامانجى پهرهپيدانى پارايى و تهنگى و بيزارى و ئاشارامىيه له دهروونى ئافرىت دا له پيگهئى دووباره پيئاسه

کردنى يەو بە شىۋەيەك ناکرى ناسنامەى خۇى بە دەست بەينى مەگەر لە دەرەوہى چوار
چىۋەى خىزان دا .

جا کاتى ئافرىت لە خىزان پاشە کشەى کرد ئەوا خىزان دادەخوړى و بى نرخ دەبى ، لەگەل
نەمەش دا گرنگرتىن قەلای بەرگرى دژ بە هاتنە ناوہوہى داگیرکارى و ھەژمونى پۇژاوايى و
گرنگرتىن دەرگايەك كە مروف لە پىگەيەوہ يادەوہرى يە ميژوويى و ناسنامە نەتەوہيى و
مەنزومە بەھايى يەکانى كە مايەى پاراستىنى لە دەست دەدا .

بەمەش سستەمى نوئى جىھانى لە پىگەى ھەلەوشاندنەوہوہ سەرکەووتوو دەبن لە بەدى
ھينانى ئەو ئامانجانەى كە سستى داگیرکارى كۆن لە پىگەى پووبە پوو بوونەوہى
پاستەوخوۋە تيايدا سەرکەووتوو نەبوون .

باشترە بۆمان تووژئەوێ دەوای دۆزی ئافرهت لەنێو بازنەیی میژوویی و مۆیەکاندا بکەین، بۆ ئەوێ هەست بەو بکەین گەرقی ئافرهت گەرقی مۆیەکانە و شەقڵی تایبەتی خۆی هەیە .
لە گەن ئەوێش دا گەرەکی تۆزێ پاشکۆیەتی ئیدراکی لەخۆمان بکێنین و بەدوای چارەسەری گەرقەکانماندا بگەرێین لەنەوێ مەعریفی و مەنزومەیی بەهاو پەوشتی و باوەربوومان بە مۆقاییەتی هاوێشمان بەدی بەین .

کە ئەوانە چەند مەنزومەیکەن چەخت لەسەرئەوێ دەکەن کە کۆمەلگەی مۆقاییەتی لە پێش تاکەوێ (بەتەواوێ هەروەک مۆق پێش (سروش/ماددە) دەکەوێ).

بۆیە لەجێی باس کردن لە ((مافەکانی مۆق)) ئەو مۆقە سروشتییەیی کە پۆسۆ باسی دەکات و بەپێی یاسا سروشتییەکان دەژی و ناچارمان دەکا باس لە (مافەکانی ئافرهت) ی تاک بکەین و پاشان لەدوای دا (مافەکانی منداڵ) ی تاک ، باشترە بۆمان باس لە (مافەکانی خێزان) بکەین وەک خالێکی سەرەتایی کە پاشان و دواتر لقی و پۆی ((مافەکانی تاک)) ی ئی دەبێتەو کە ئەو خێزانە پێک دەهێنن ، واتە بە هەموو دەست پێ ئەکەین (مۆقی کۆمەلایەتی) پاشان بەشە (تاکەکان) بەدوایدا دێین .

ئەگەر شوێنی ئەم نمۆزەجە بکەوین و خێزان بکەینە خالێکی سەرەتاو یەکەییەکی شیکاری ، ئەوا باس لە (سەلماندنی خود بەشیۆیەکی پەها) دەبێتە مەسەلەییەکی قوت نە چوو پەسەند نەکراو دەبێت و باس لە (سەلماندنی خود لە خێزان دا) شوێنی دەگرێتەو .

و لە جێی باس کردن لە (نازادکردنی ئافرهت) بۆ ئەوێ (خودی خۆی بەسەلمینی) چێژو خوشییەکانی بەدی بێنیت ، لەوانەیە بەکەلێک تر ئەوێ بێت کە خۆی دەوێ دەوێ بەرمان بکەین بۆ ئەوێ ئەوێ بدۆزێنەو کە قەیرانی ئافرهت لەراستی دا بەشیکە لە قەیرانی مۆقی هاوچەرخی ، کە لەو بزواتە زەبەلاحەو هەڵدەقوێ و پەییوەستە بە زیاد بوونی تیکرایی بەکار بردنەو و پەنگی داوێنەو لەئاوازی ژبانی نوێماندا . وە لە بوونی ئەو چەندان هەلبژاردنە بەکار براوێ لە ژمارە نەهاتوانەوێ کە چارەدەورمانی تەنیوێ و جۆلەمانی سنوردەر کردوێ .

* ئەلتهرناتیف (وهرگێن)

له پاستى دا توڭئىنەۋەيەكى لەسەر خۇ ئەۋەمان بۇ دەردەخا كە گىرڧتەكە لەۋەۋە سەرچاۋە دەگرى كە پىياۋ بەتەۋاۋى بە شىۋەيەكى زىاد پەۋانە (مۆدىرنە) كراۋە بەتەۋاۋى لە خۇ گىراۋە لەۋ بزاۋتە بەكار براۋە سەر كۆيىرىيەدا بە شىۋەيەك (بەدىل) ەكانى پىش دەستى زۆر زىاترە لەۋ بەدىلانەى كە خراۋەتە بەردەستى ئافرهت.

بەلام لەبەر ئەۋەى ئەم بزاۋتە بەكار بەرە پەرگىرىيە (الاستهلاكية المتطرفة) يەككە لە ھۆكارەكانى قەيرانى مرقى نوى ، لەۋانەيە باشتر و ژىرانەتر ئەۋەبىن بانگەشە بۇ ((ئازادى ئافرهت)) نەكەين و ھەول نەدەين ئەۋىش فرى دەينە جىھانى بازاپ و بزاۋتى بەكارىيەۋە ، لەجى ى ئەۋە داۋاى سنوردار كردنى پىياۋ يا كەمىك سنور لەپى ى خوى و بزاۋتەكەى دا بەكەين بە شىۋەيەك جولەى لەسەرە خۆتېرى و كەمىك داپرنىن لە جىھانى بازاپو بەكاربردن و بەمەش ئاۋازەكەى ساز دەبىن لەگەل ئاۋازى خىزان و سنورى مرقايەتى ھاۋبەشمان.

لەم روانگەيەۋە دەبىت پىياۋ فېربكرىتەۋە بە شىۋەيەك ھەندى لىزانىنى باۋكايەتى و ژيان لە نىۋ خىزان و كۆمەل دا بە دەست بەيئى ، چوونكە مرقى نوى لە گەل داخوۋانى خىزان و بزاۋى زىاد پۇيانەى بوۋى گشتى ئەم لىزانىيانەى وون و لە بىر كردوۋە.

بەم رىگەيە لە تواناى پىياۋ دا دەبىت بەشدارى پىنگەياندىنى مندال بكاۋ لە نىكەۋەش ئاشناى ئەۋ كۆششە بىت كە (ئافرهت/دايك) ئەنجامى دەدا ، ئىتر لىرەۋەش دەگرى مرقايەتى بوۋى ھاۋبەشمان جارىكى تر خوى جەخت بكاتەۋە.

ئەمەش ستراتىژىيەتتە زۆرى جىا نىيە لە ستراتىژىيەتى كۆمەلەكانى ژىنگە پارىزى (سەۋن) ، ئەۋان داخۋازى دەكەن لە مرقى پۇژاۋاىى كە كەمىك لە گوپو تىنى كۆمەلگا پۇژاۋاىەكان كز بكاۋ كەمىك خۇ داپرن لە ئايدۇ لۇژىايى پىشكەۋتن و داگىركارى و بەدەست ھىنان و بەرھەم ھىنان و لە جى ى ئەۋە ئايدۇ لۇژىايى پىكەۋە ھەلكردن و ھاۋسەنگى لەگەل سروش و خودو تىر كردنى پىداۋىستىيە سەرەكىيە مرقىيەكان جى ى بگىرتەۋە بە شىۋەيەك ئاۋازى كۆمەلگە سازو گونجاۋ بىت لەگەل ئاۋازى مرق دا.

لەۋانەيە سودوۋ كەلەك لەۋەداپىن باس لە ((مافى كار ئەكەين بۇ ئافرهت)) (ۋاتە كار بكا لە بوۋى ژيانى گشتى لە بەرامبەر كرى دا) ۋاتە كارىكى بەرھەم ھىنى ماددى كە سەر دەكىشى بۇ بەرھەمىكى ماددى (شمەك و خزمەت گوزارىيەكان). ۋە دىدو تىپوانىنى خەلكى دا پىژىنەۋە بە شىۋەيەك پىئاسەيەكى ترى كار بكاۋ كار بىيئە (كارىكى مرقى) ۋاتە لە پوۋى مرقىيەۋە بەرھەم ھىن بىت (بەمەش جەخت دەكەينەۋە لە سەر لە پىشىتى مرقىيە بە سەر ماددى و

سروشتىدا). لېرەۋە دايكاھەتە ئەيىتتە گرنگىرەن ((كارى بەرھەم ھېن)) (چى لەۋە گرنگىرە مەندالنىكى سىروشى بىگۇزى بۇ مەۋقەنىكى كۆمەلەيتى) ؟ لەم دىدەۋە ئافرهتە كاراى مال كەمتر ھەست دەكات بە نامۇى بى نىرخ كىردى كارەكەى و پىاۋىش رىزى زىاتىرى ئى دەگرى و خەلكىش ۋاز لەۋ قەسەيە دىنن كە ئافرهتە كاراى مال كار ناكات ، يا كۆمپانىيەكى گەشت و گوزارى گرنگ و بەنرخ تىر بىت لە پىگەياندنى مەندال!

لەۋانەيەبەمە چەندەن رىگەى نۆى بدۆزىنەۋە بۇ سەرلەنۆى بەرھەم ھېنەنەۋەى خىزانىكى پان و پۆپ بەۋ ئارامىيەى بۇ مەۋقەى بەدى دىننى لە نىۋەشارى نۆى رىگا ھەۋراز و ئاۋازە ترسىنەرەكان دا ، ۋەك ئەۋەى گەشە بە جۇزىك لە بىناسازى ۋەھا بەدىن كە دراوسىتى چالاكتر بىكات ۋەك دەزگايەكى ناۋەند كە لە پىشەكەيدا بە خىزانىكى پان و پۆپ بچى .

ئەكرى بگەينە كارىكى پۇژانەى ۋا كە بگۇنجى پارچەپارچە بەش بەش بىكرى تا لەگەل دەزگاي خىزان دا بىسازى و دژ ئەۋەستى لەگەل ھەۋلەكانى ئافرهت لەۋەى ھەستى بە پۇلى خۇى ۋەك دايك و ژنى ، بەلكو ئەكرى خۇدى بۋارەكانى ژيان و جىگەى كارى بە شىۋەيەك رىك بخرى لە نىۋانى دا بۋارى مەۋىى بىسازىنرى .

دەشتۋان بۋورى خىزان جارىكى تر بژىنەۋە (بە ئىنگلىزى: فامىلى اىكۇنۋوسى) Family economy كە تۋانا و لىۋەشاۋەيتى خۇى سەلماندۋە لەسەر بەردەۋامىتى و بەرھەمدارىتى بالاي لە كۆمەلگا نۆىيەكان دا ، ئەۋانەى كە پىيان دەۋترى ((پىش كەۋتۋو)) (جا لە يابان بن يا ۋولتە يەكگرتۋەكان) .

بەلام ئەۋەى جىى گرنگى پىن دانمانە ئەۋەيە كە ئەمەش شىۋازىكە لە شىۋازەكانى بەرھەم ھېنانىكى ۋا كە خىزان ئاپوكىننىتەۋە ھەلى ناۋەشىنى و ئەكرى ئافرهت بەشدارى تىدابكا بى ئەۋەى ناسنامەى خۇى ۋەكو دايك و ھۋسەر لە دەست بدا .

ھەروەھا دەكرى گەشە بە سىستەمىكى فىركارى نۆى ۋا بدرى كە بگۇنجى ئافرهت فىرىت و بەردەۋامىش بى لە زانست ۋەرگرتن دا بى ئەۋەى لە ناخىدا پارايسى بۇ دوست كەين لە نىۋان ھەزىكى باشى فىرپوون و ھەۋادارىيەكى گەردۋونى بۇ دايكاھەتەى .

ئەم پىشېبىنىيە بەرايىيانە ئامانجى كەم كىردەۋەى ئەۋ بار قورسىيە دەرونىيە كە لە دايكاھەتەيەۋە سەر ھەل دەدا و پزگار كىردى ئافرهتە لە ھەندى لەۋ بار قورسىيە لاشەيىيەى لە مال دا بۇى دوست دەبى ، بە شىۋەيەك بۋارىكى تايبەتەى بە خۇى بۇ پەرەخسىنن كە بتۋانى

مروییانهی خوئی تبادا پیاده بکا بئی ئهوهی ناچار بئی به تیکدانی خیزان و وه بئی ئهوهی سهلماندنی خودی مهرج دارکا به وازهینانی له خیزان و بۆله کۆمه لایهتییهکهی .

وه پيويسته هاوکات له گهل نه مه دا تويزينه وه يه کي جيدي د و قول و په خنهي و داهنيانکاري نه جام بدرئ بؤ ديارده ي نازادکردني نافره له پوزاوا و له نيو چوار چيوه ي پئ نموني ماددي و چوار چيوه ي فیکري ماددي ململانئ کاري تاک په هندی چه ق به ستو به دهوري ميینه دا . هر بؤ نمونه نه کړئ تويزينه وه يه ک بکين سه بارت به و گرفتانه ي له داخوراني خزانو به سر هل ددهن و تئ جوونه کو مه لايه تي و ماددي يه کاني بخينه پو .

له یه کیک له توژینه وانده دا خویندموه که پاشه کشه ی ئافرهت له خیزان و ئیستیعیاب کردنی له نیو ئامرازه کانی بازار و بزاوتی به کار ببری و گۆزینی بۆ ((وزهیه کی کارا - طاقة عاملة)) له بوازی ژبانی گشتی دا و ((له یه که یه کی بهرهم هینانی)) بازاری کاردا سر نه کیشتی و بۆ نامۆبونیکێ زۆر لای منداڵان به شیوهیه که که دهیان کا به چهند په گه زیکی وێران کهر . توژهری خاوهن باسه که وا ده بینێ که کرده کانی تیکدانی دهست نه نهقهستی خویندنگاکان (School vandalism) چهنده ها بلیون دۆلاری تی دهچێ و نه مهش به تهواوی په یوهسته به دیارده ی نه مان و وون بوونی دایک . ههروه ها دهکری حسابی نه و زیانه دهرونیانه ی مثال بکری ، که گونجاوه له پووی ماددییه وه وری گێژینه سر ژماره . وه نایا دهکری بهرزبوونه و ی پاده ی ته لاق بهسته نه وه به پاده ی پاشه کشه ی ئافرهت له خیزان و له رۆلی دایکییه تی ؟

ههروه‌ها (جیا‌بوونه‌وه (طلاق) له وولاته یه‌گگرتوو‌ه‌کان دا‌چهندان بلیونی تێ ده‌چیی) ، هه‌روه‌کو زانراویشه‌ کو‌مپانیا‌کانی دا‌یین کاری (شرکات التأمین) به‌شه‌کانی دا‌یینکاری (ا‌قسام‌ التأمین) له‌سه‌ر ئه‌ که‌سه‌ هه‌ل ده‌گرئێ که‌ جیا بووینته‌وه‌ چونکه‌ به‌ ژماره‌یه‌کی زۆرت‌ری پووداو هه‌ل ده‌سێ .

لیږهش دا دهکړې ټاټوبه ده د یارده په بکین که به د یارده (به مینه کړدنی هم ژاری تانیت الفقر) ناو ده بری (Fiminization of poverty) نه وی له وولاته یه کگرتووه کان دا بوته د یارده په کی کومه لایه تی ناسراو ، هه روه کو به د درده کوئ له چوارچینوی نازادی نیوان نافرته و پیاوډا ، پیاوړک له گهل نافرته تیک د ژیه ت و به شیوه په کی ناساییش منالی یا دوو منالی له پیاوړه ده بی ، بی نه وی په پوهندی خیزانداری (عقد الزواج) پیکه وی به سستیښ . له

پاش ماۋەيەكى كورت يا دىرئىدا پياۋەكە توۋشى بىزارى دەبىي و پياۋەكەش جەنگ و شەپ لە نىۋان ھەردوۋلادا بەرپا دەبىي و پياۋەكەش بىزارى ئەۋە دەدات ((خودى بەسەلمىنى)) لە دەرەۋى چوارچىۋەي خىزان داۋ شت ومەكەكانى ھەل دەرگى و دەپوا (ئافرىتەكەش) كە دايكە بە تەنھا بە جى دەھىلى بۇ چاۋدىرى كىردى مىندالەكان . ئەمىش بار قورسىيە دەرۋىنى و كۆمەلەيتى و ئابۋورىيەكانى زىاد دەبىي و (ھەرچەندە پياۋ نەفەقەش بدا) و پياۋانىش خۇشى و بزاۋتە بە كار بەرىيەكانىان زياتر دەبىي، واتە بە مېنىنەكىردى ھەزارى بەدى دىت ، دەشكرى ئەۋەش زىادەكىن كە ھەۋلى دەرۋىنى و بىزارى لاشەيىش بە مېنىنەكراۋە .

لەۋانەيەنەمەش لە گىرنگىرەن ھۆكارە سۆسىۋلۇڭىيەكانى زىادبۋىنى پادەي سۇحاق بى لە كۆمەلگا پۇڭاۋايىيەكان دا چونكە ئەمەش چارەسەرى زەرۋەتسى بەتال كىردنەۋەي ووزەي سىكىسى ئافرىتە بى ئەۋەي بىچىتە پەيۋەندىيەكى بەردەۋامەۋە لەگەل پياۋدا كە دەيخاتە بارى تياچۋون و ھەزارى و نازار و داپراۋە .

ھەرۋەھا دەكرىت توڭزىنەۋەي بەرھەم دارى كۆمەلگا بىكەين ۋەكو ھەموو ، لە چوار چىۋەي دەرچۋونى ئافرىتە بۇ كار لە نىۋەندى ژيانى گىشتى لە جىي كار لە نىۋەندى ژيانى تايىبەتى دا . ھەندى توڭزىنەۋە ئامارە بەۋە دەكەن كە بەرھەمدارى كۆمەلگا لەسەر ئاستى (الماكو) زىاد دەبىت لەگەل پۇڭ بىيىنى ئافرىتە ۋەكو ژن و دايك ، چۈنكە ئافرىتە ھەلدەستىت بەپەرۋەردەكىردى مىنەلەكان بە پەرۋەردەيەكى چاك و دواترىش دەبنە ئەندامىكى بەرھەم دار لە كۆمەلگادا ، ھەرۋەھا ترس و ماندوۋبۋونى ھەموو ھىدى دەكاتەۋە مىرد و كۈپەكان كاتى لە بۋارى ژيانى گىشتى دەگەرپىنەۋە و ھەموۋان ھاۋسەنگىيان بۇ دەگەرپىتەۋە بەرھەم داريان زياتر دەبىت.

ھەندى توڭزىنەۋەش ئامارە بۇ ئەۋەدەكەن كە دلە پاۋكىي ئافرىتە سەبارەت بە ناسنامەۋە خودى خۇي زىاد دەكەن لەگەل لەدەست دانى پىشەۋ پىلەۋ پاىەي خۇي ۋەكو دايك و ژنىك ، ۋە ئەم دلە پاۋكىي يە ۋەلام دانەۋەيەكى زۇر سەلبى دەبىي بۇ سەر تەندىروستى دەرۋىنى ئافرىتە و سەلماندنى خودى ، ۋەھەرئەمەشە سەردەكىشى بۇ ھەۋل دانى ئافرىتە تا بەشىۋەيەكى زۇر ئاشايستە خۇي بە پياۋ بچۈنى و (uni-sex) بەدەر بىكەۋى .

ھەرۋەھا پىۋىستە شوڭىنەۋارى ھەر پىرۇڭەيەكى ئابۋورى بەرھەم ھىنانى لە پىش چاۋ بگىرەن لەسەر بىنياتنانى خىزان و پۇلى ئافرىتە ۋەكو دايك ، ئىستاكە قسەكىردىكى (جىھانى) ھەيە سەبارەت بە (خىصەسە) ھىچ كەسكىش لە شوڭىنەۋارى (خىصەسە) نە توڭزىۋەتەۋە لەسەر

ئىمە ۋەكو مروف و تى چۈنە مەنەۋى و ماددىەكانى (لەگەل ئەۋەى تىچۈنە مەنەۋىەكەش پاش كەمىك خۇى ۋەردەگىرپتە سەر تىچۈۋىنىكى ماددى كەدەكرى دۋاى ھەندى كۆشش چەندىتى يەكەى دىارى بكرى)

لەو بېروايەدام (خىصخىصە) بى بەند كارىگەرى يەكى پوۋخىنەرى ھەيە لەسەر خىزان و لەسەر ئافرهت: (خىصخىصە): لە واقع دا فراۋن كردنى بوارى بازارپو ئامرازەكانى خواست و خىستە پۈۋە تا ھەموو شتى قووت بدات.

ھەرۋەكو پىۋىستە ئەۋەمان لەدەست نەچى كە بەر ھەلىستى زۆرىك لەو پېرۇزانە بكەين كە پىيان دەۋترى پېرۇژەى گەشەپىدان و بانگى دەۋلى فەزى دەكاۋ لە واقىيىي حالدا مەبەستى داپوۋخان و تىكدانى دەۋلەتى نەتەۋەيى و دەزگاي خىزانە كە بەدىدى ئەۋان گەۋرەترىن كۆسپى (گەشەكردن و پەرەپىدانە) (ۋاتا پىشكەۋتنى ماددى بەچاۋ پۆشەين لەنرخ و بەھامرۇيەكان ھەرچەندە ناشايستەش بى)

ھەمان شت پىادە دەبى بەسەر ھەندى لەو تەشرىعاتانەى كەھەندى پىكخراۋەى (دەۋلى) دەرى دەكەن و لە چۈار چىۋەى عەقلىەتى بازارى ئازاد و (خىصخىصە)ى تەۋاۋى ھەموو شتىكدا دەخولنەۋە لەناۋ ئەمانەشدا لاشەۋ پوۋخ و ويژدانى مروف . پىۋىستە لەسەرمان سوۋد لە لىزانىن و ھاۋكارىيە دەۋلىەكان ۋەربىگىرىن بەمەرجى نەبىتە نوئىلى پوۋخاندن و بناغەى كۆمەلگاگەمان لەبەر يەك ھەلۋەشىنىت .

ھەر لەم ميانەيەشدا چەندان تويۇزىنەۋەى تر ھەيە كەتايىبەت مەندىەكانى ئافرهت پوۋن دەكەنەۋە لە پوۋى تويكارى و ۋەزىفەى بايلۇجىيەۋە ، پەيۋەندى دارە بە پىككەتەى كەسىتى و ئاسنامەۋ ئاۋاتەكانىانەۋە (ئەم جىاۋازىانەش شايستەى تۆمار كردن، چونكە بژاقى بەسەنتەر كردنى مېنە جەخت لەسەر سەنتەرىتى لاشەى مېنە دەكاتەۋە لەكاتى دەستنىشان كردنى ئاسنامەيدا و پاشانىش بارەكە بەۋە كۆتاي پىدىنن كە ھىچ گىرنگى يەك لەلاشەۋ تايىبەت مەندى تويكارى و ۋەزىفەى بايلۇجىدانىيە ، بەتەۋاۋى ويئەى بژاقى زايۇنزمە كە جەخت دەكات لەسەر جوۋلەكەيەتى و جوۋلەكەۋ پاشان دىەۋىئ لەو جوۋلەكەيەتىيە رىزگارىان بكات) .

ئىمە ئەۋ بۇ چۈنەى ماددىەكانمان نىيە كە دەلىن لاشەى ئافرهت قەدەرىتى و تايىبەت مەنىە تويكارىەكانىشى برىتىيە لەسەرەنجامى حەتمى ئەۋ ، بەلكو دەلىنن لە پاستى دا ئەم لاشەۋ تايىبەتەندىيانەى ئافرهت چەند سنوۋرىكى دىارى كراۋى لەسەر فەرز دەكەن و ئەم

سنوورائەش بوارىكى مېنىيە تايىبەتى بۆدەرەخسىنن كە لەپىياۋى جىيا دەكاتەۋە بى ئەۋەى دورە پەرىز بىت ئى .

زۆرىك لە بانگەشەكارانى بە سەنتەر كەردنى مېنىە توۋشى ھەلچون ھاتن كاتىك يەككە لە زانايان توۋزىنەۋەيەكى بىلۈكرەۋە كە تىايدا دەرى دەخا زۆرىك لەو پالەۋانە ۋەرزىكارانەى ئافرىت كە ۋەرزىيان كەردوۋە بە پېشە ، سەك پەرنابىن مەگەر دىۋى ۋەستانى چەند سالىك نەبى لە ۋەرزىش كەردن ، يەككە لە زانايانىش توۋزىنەۋەيەكى ناۋازەى بىلۈكرەۋە كە ھەندى پەيۋەندى ھەيە ، (توۋزەرىش نەيتۋانىۋە بە ۋوردى دەست نىشانى كا) لە نىۋان عادەى مانگانەى ئافرىت ۋە ئەۋ ەۋرەقەى بن بالى پىياۋ دەپىرئى . سەرەپاى ئەۋەى ئەم توۋزىنەۋەيە توۋزىنەۋەيەكى زۆر بەرايىيە لەگەل ئەۋەش دا بزاۋەكانى بە سەنتەر كەردنى مېنىە ھەۋلىيان دا بەرھەلىستى بىلۈكرەۋەى ئەم توۋزىنەۋەيە ۋە چەندەن توۋزىنەۋەى تىرىش بىكەن ، واتە ئاراستەى ئايدىۋولۇزى گۈپوتىنى گەشتۋەتە ئەۋەى ھەۋلى ئىنكارى كەردنى ئەۋ پاستىيە زانستىيانە بدات كە بىردۈزەكەيان دەپۈكىنئەۋە ، ۋەك ئەۋەى لە قۇناغى ستالىنى داين كاتىك پىۋىيىست بوۋ لەسەر زانايان بە ھەموۋ ھىزىانەۋە ، پاستىتى دەستەۋازەكانى ماددىيەتى دىئالىكتىكى (المادىە الجدانىيە) سەلمىنن !

ھەۋەك پىۋىيىستە توۋزىنەۋەى ئەۋ پۇلە كاۋلكارىيەى ھەندى لە كۆمپانىا ((جىھانىيەكان)) بىكەين كە لە توۋزىنەۋەيەكى پىشۋورتدا بە ((الفردوس الارضى - ۱۹۷۹ - فېردەۋسى زەمىنى*)) ئاۋوم بىردوۋە (ئىمپىريالىيەتى دەروۋنى) پىك دەھىنن . لە كاتىكدا ئىمپىريالىيەتى تەقلىدى بىردەۋام بە دىۋى بازاردا دەگەرئى بۇ بازاپى شەكەكانى ۋە كىركارى ھەرزان بەھا ، ئەۋا ئىمپىريالىيەتى دەروۋنى زۆر لەمە جىيا نىيە ، مەگەر ئەۋە نەبى كە ئەم ھۇشيارى ۋىژدانى مەۋف بۋارى بزاۋ ۋە چالاكىيەتى ، واتە ئەم لە بۋارى ژيانى گىشتى زەمىنى دا ئاجولئ ۋە بزاۋتى نىيە ، بەلكولە بۋارى ژيانى تايىبەتى جەۋۋانىدايە (الجوانىيە)* كە ئەمەش بازاپىكە ۋە دەكرئ بۇ ھەتتا ھەتايى سىنۋورەكەى فراۋان بىكرئ ، لە پىگەى فراۋان كەردنى ئارەزوۋەكانى مەۋف ۋە بەرھەم ھىننەى دۇخىك لە پاراپىسى ۋە ناھۋسەنگى ۋە ئاپازى بوۋن لە ناخەۋە ، ۋا دەبىننى كە ئاتۋانن ئەم بارانەى تىپەپىنن مەگەر لە پىگەى كپىن ۋە بە دەست خستنى شەككىكى دىبارى

* (بەھەشتى زەمىنى - ۋەركىپ)

* جىھانى ھەست ۋە سۆز ۋە ۋىژدان

كراۋەدە نەبى . (لەم بوارەش دا) چەندان پىشەسازى دروست بوون (كە سەرمايەكانيان بليۇنەھا دۆلارە) و بە تەواۋىش جەختى لە سەر ئافرهتە .

كۆمپانىياكانى ئامادەكردنى جوانكارى و ئامرازەكانى، ئافرهتى كىرۋەتە ئامانچىكى سەرەكى خۇي . لە پىنگەي ھەزارەھا پىكلامەۋە* ، لە ئافرهت دا ئەو ھەستە بەدى دىنن كە ئەو ئەگەر ئەو ھەزاران بۇ درەو بۇن و كرىمانە بە كار نەھىتى ئەوا سەرنج پاكىشى (نەرىتى سىكىسى) لە دەست دەداو دەبىتە كەسىكى ئاشرىن و قىزەون .

لە پاش پىشەدار بوونى تەواۋى ئەم قەئەتە لە وىژدانى مېنەدا ، سالانە ئەو بۇدراۋە (مساھىق) گۆرانيان بە سەردا دى ، دەخوازىت لە ئافرهت پۈي خۇي بگۆپى بۇ ئەۋەي ((بەردەوام نۆي بى)) (بەردەوام داخۋازى لەسەر بى) ، بەم شىۋەيە ئافرهت دەبىتە بازارپىكى ھەمىشە نۆي بە شىۋەيەكى ئاكوۋتا .

دېندەيى پىشەسازى پازاندەۋە و خۇ نەمىش كىرەن ھىچى كەتر نىيە لە ئامادەكارىيەكانى جوانكارى ، ئەمىش پىشەسازىيەكە و چەندان كەئالى ئاسمانى و ئەستېرە و پالەۋانى ھەيە (زۆرىنەيان لە نەشازە سىكىسىيەكان و لە يەك سال دا بە ھۆي ئايدزەۋە پىنجىيان مرددن و پىشەسازى نەمىش كىرەنىش سەرەكەتوۋ بوو لە شارەندەۋەي ھەۋالەكە بۇ ئەۋەي كارىگەرى نەبى لەسەر فرۇشتەكانيان) .

لە زۆر كات دا پىشەنگە ئارايشتە پازاندەۋەكان نىزىك دەبنەۋە لە بەرەلەيى (إباحية) تەۋاۋەۋە ، ئەۋەتەن زۆر ھونەركارى دەكەن لە سەر شارەندەۋەي كەسىتى مۇۋىي و كۆمەلەيتەيەنەي ئافرهت و بە دەر خستنى جى سەرنجەكانى لاشەي تاۋەكو بىكەنە لاشەيەكى (سروشتى/ماددى) ، بازارپىكى گشتى كە تايبەتەندى نىيە و دەكرى شكىستى پى بىننى و ۋەگەرى خەيت و بىكەيتە ھۆكارىك .

بەم شىۋەيە لاشە و پۈي ئافرهت لە چۈرچىۋە ماددىيەكەيدا پى نىشانەدرى دەكرى و لە جىھانى ژيانى تايبەت و ھىمىنى و ئارامى پادەكىشرىتەۋە جىھانى ژيانى گشتى و بازار و گورگە لەقى و پاراپى .

ئەۋەشى زىاتەر قوۋرەكەي خەست تر كىرۋەتەۋە ئەۋەيە پىشەسازى بۇدەكانى خۇ جوان كىرەن و ئامرازەكانى نەمىش چەند پىۋەرىكى (جەمالى) جوانكارى ۋەھا قەرز دەكەن كە پابەند

بوون پىيانەۋە بە ھېچ شىۋەيەك ناكىرى مەگەر بۇ كۆمەلنىكى سنووردارى مېنىنە بىن كە بۇ لاشەيان خۇيان يەكلا كىرۋەتەۋە (ۋىنەي كارەكتەرەكان و نىمايش كارانى جىل و بەرگ و پازاندەۋەكان ، يا كچانى پىكلامەكان) ئەمەش بوۋەتە ھۆي بىلۋوبونەۋەي چەندان نەخۇشى دەروۋنى ۋىنەي نەخۇشى اناركسىيافورموزا ، ئەمەش ھەستىكە توۋشى ئافرىقا دەبىت و ژىر دەستى دەكا بەۋەي ھەرچەندە زۆر جوان و چوست و چالاك و پىك بىن وا ھەست دەكا زۆر ناشىرىن و ورگنە ، ھەر بۇيە وان لە خواردن دەھىننە بە ھۆي شە پاراپىيە زۆرەي سەبارەت بە كىش و جوانىيەكەي ھەيەتى ۋە لە ھەندى كات دا بە مردن كۆتايى دى .

ۋەھاش بە دەر دەكەۋى ئەم نەخۇشىيە لە ئاستىكى فراۋان دا بىلۋە (شەۋترى ئەمىرە دىانا ھەندى كات بە نەخۇشىيە توۋش بوۋە) .

ۋىنەي ئەم باس و خواسانەش چەند لىقنىكى نوئى كۆمەلناسى ۋەكو سوسىيۇلۇجىي پو ، سۇسۇيۇلۇجىي لاشە لە زانستى كۆمەلناسى دا باسى ئى دەكەن .

پىشەسازى پىكلامىش پىشتىۋانى ئەم بە ھۆكار كىرەنەي ئافرىقا دەكا و بۋارى ئىمپىريالىيەتى دەروۋنى فراۋاتر دەكا ، ئەمەش ئافرىقا بەكار دىننە بۇ بەزىكەندەۋەي ھەز و ئارەزۋە بەكار بەرىيەكانى ھەرىكە لە پىار و ئافرىقا و دوۋبارە بەرھەم ھىنانەۋەي ۋىنەي ئافرىقا بە پىيەي لاشەيەكى ماددى پوۋتە و دانراۋە بۇ ھەزە ماددىيە راستەخۇكان پاشان دۋاتر پىشەسازى سىنەما لە ۋولتە يەكگرتۋەكاندا (ھولىۋود) دى و جارىكى تر ۋىنەي ئافرىقا لە ۋىژدانى ھەموۋماندا دادەپىژىتەۋە ۋە ھەموۋ پىۋزىيەكى ئى دەردىننە و پوۋتى دەكاتەۋە ئەك تەنھا لە جەكانى ، بەلكۈ لە ھەستى مۇيىيەنە و پىكھاتە ژىارى و كۆمەلەيەتى و تايىبەتەندىيە پۇشنىرىيەكانى ، بە شىۋەيەك دەبىتە ۋىنەي ئەم مۇۋەي لە لايەن سىستىمى نوئى جىھانىيەۋە پىشنىيار كراۋە : مۇۋىكى بىن يادەۋەرى و ھۇش ، مۇۋى سەردەمى پاش نوئىگەرى ۋە ھەي جىھانەۋەي چەقە (يەككە لە بەپىزەكان) زاراۋەي ((پاش بىكىنى - ما بعد البىكىنى)) بە كارەكتەرە (كە بە ئىنگلىزى : پۇست بىكىنى - Post bikini) پىنى دەۋترى

لەسەر ھەمان بە كارەكتەرى پاش نوئىگەرى (بە ئىنگلىزى پۇست مۇدېرنىست Post modernist) بۇ ئەۋەي ئامازە بكا بەۋەي ئەم ئاراستەيە پوۋ لە پوۋت كىرەنەۋە دىمالىنى ھەمە لايەنەيە و تىۋوانىنمان پوۋە ۋە ئەم پەيۋەندىيە ئاراستە دەكا كە لە نىۋان پوۋت كىرەنەۋەي ئافرىقا لە جەكانى و پوۋت كىرەنەۋەي مۇۋى لە مەنزۇمە بەھايى و تايىبەتەندىيە

نەتەۋەبىي كانىدا ھەيە ، ۋە لەۋانەيە بە كەلك بى ئەگەر پەيۋەندىيەك بېيىننەۋە لە نىۋان بزاڭى بە سەنتەر كىردى مېينە ۋە چەمكە شاراۋەكانى ناۋى ، بە پرۆسەى بازاپى پۆژھەلاتى ناۋەند ، ھەريەكەيان دوزمەن بە مېژوۋ ، ۋە ھەريەكەشيان دەخۋازن لە مروڭى عەرەبى پابردوۋ ھۆشى خۇيان لە بېردەكەن ۋ لە نوئ ۋە دەست پى دەكەن ،

ۋە لەۋانەيە بە كەلك بى ئەۋ پەيۋەندىيەش ھەست پى بەكەين كە لە نىۋان بزاڭى بە سەنتەر كىردى مېينە ۋ چەند دياردەيەكى نوئى كۆمەلگەكەماندا ھەيە ۋىنەى گىرنگى پىدانىكى گەرم ۋ گۆپ لە لايەن ھەندئ لەۋ پۆژنامە ۋ گۆقارە مىسرىيەكان بە سىكس ۋ بەكارھىنانى زمانى عامى مىسرى لەۋ بلاۋكراۋانە ۋ لە پىكلامەكان دا .

ئەۋ سىكسەى ئەۋ بلاۋكراۋانە تاۋتوئى دەكەن بارىكى مۇيىيانەى پىكھاتە ۋ دياردەيەكى كۆمەلەيەتى ۋ مۇيىي نىيە ، بەلكو بۇكات بە سەر بردن ۋ ئابرو تكانە ۋاتە برىتىيە لە كىردەيەكى دەرھىنانى پىرۆزى لە مروڭ بۇ ئەۋەى بېيتە بابەتتىكى سادە ۋ دەستەمۇ نەك بوويەكى پىكھاتەى مەزن . لەم چوار چىۋەيەش دا ئابرو چوۋنەكانى ئەستىرە سىنەمايىيەكان ۋ ژياننامە خودىيە بۆگەنەكانيان لە گىرنگىرەن ھەۋال ۋ ۋىنە مەجازىيە سەرەكىيەكانە ، لىرەشەۋە مروڭ لە ژياننامەى فلانى سەماكەردا دەتوئەۋە كە ھىچ شىتتىكى لە ژيانىدا ئەنجام نەداۋە جگە لە زىجىرەيەك شوۋكردن ۋ ژمارەيەك لە ئابرو چوۋن نەبى .

بە كارھىنانى (عام) ىش زۆرى لەمە جىاۋازتر نىيە ، جا ئەگەر عامى بوون بە تەنھا قولگەى يادەۋەرىيە مېژوۋىيەكانمان بى ، ئەۋا امرۇ القىس ۋ بوخترى ۋ ابن خلدون ۋ ابن سىنا* لە دەست دەدەين ، ۋاتە ھەموو شىتتىكىمان وون كىردوۋە ، بەمەش كلاسكى بوونمان برىتى دەبىن لە گۆرانى شكو ۋ تەكانى اسماعىل ياسىن .

لەۋ بېروايەدام ئەۋ مروڭەى چاۋ لە فلان سەماكەر دەكا ۋ ھىچى ياد نايەت جگە لە ھەندئ فلىم ۋ گۆرانى مىسرىيە نەبى ، ئەۋا دەبىت بە مروڭىك كە بە تەۋاۋى پوچ كراۋە ۋ ھەلۋەشىنراۋەتەۋە ، لىرەۋەش دەتوانىت زۆر بە لىۋەشاۋەيەكى بەرزەۋە لە بازاپى پۆژھەلاتى ناۋەنددا بزاۋتى ھەبى ، چونكە بازاپى عەرەبى خۋازىارى مروڭىكى تىرى خاۋەن ناسنامە ۋ يادەۋەرى ۋ ھەلگىرە مەنزۇمەيەكى بەھايىيە . لە پاستىدا بزاڭى بە سەنتەر كىردى مېينە برىتىيە لە بەشىك لەۋ ھىرەشە گىشت گىرەى دژ بە بەھاۋ يادەۋەرى ۋ ھۆشيارى ۋ

* ديارە دكتور المسيرى ۋەكو عەرەبىك لىرەدا دەدوئ ۋ ئەۋ لايەنەش بە دەرەخات - ۋ -

تايىبە تەندى يەكەنمانە و پىيويستە ھەست بەو بەكەين و تىي بەگەين ، تاو ھەكە جەنگە كەمان لاو ھەكى نەبى و لە خودى خۇيدا ناھوشيار نەبى.

كۆتايى

ھەموو ئەمانە بىر و بۆچۈننىكى تا پادەيەك بەنەمايى (مېندى) بوون ، بە تەنھا ھىلە گىشتى يەكان ، بەلام ئەو ھى سەر جەمىيان كۆدەكەتو ھەو ھەكە خالى بەرايى و يەكەي شىكارى برىتى يە لە مروڭى كۆمەلەيتى نەك مروڭى سىروشتى ، كە ھەو ھەش خىزانە ، نەك كەسىكى سەر كەشى بە تەنھاى وا كە ھۆكارەكانى پاگەياندىن پاى دەمانن و دەزگا گەورەكان دەيىزوينن .

ھىوا خوازىم لەقسەكاندا وا تى نەگەم كە من دان ناننم بە بوونى دۆزى ئافرىت لە كۆمەلگا ھەربى و ئىسلامى يەكەنماندا ، ھەچەند پلەيەكى جىياكارى ھەلاوئىردن لە دۆى ناگىرىتە بەر ، بەلگە سەر كوت دەكۆى . من ناگادارم (بەو پىيەي مامۇستاي كۆلئىزى كچان بووم بۇ سالانىكى دىنن كە چەندان گىروگرفتى توندوتىزى قولى وا ھەيە ، كە خوازىارى چارەسەرىكى خىزا و پىشەيىيە ، ھەرو ھە خوازىارم ھىچ كەسىكىش ھە ھەنەبىنن من خوازىارى پىگىرى ئافرىتە لە كارى ناو ھەندى ژيانى گىشتى يا لە برىتى كۆىيەكى نەختىنەيى ، يا خوازىارى ئەو ھەم سانسۆر (جىر) بىخىتە سەرى لە پووى ھەقلى و ھەتفىيەو ھە ، ھەموو ئەو ھى داواى دەكەم باس و تاوتوئى كۆندى دۆزى ئافرىتە لە پىنگەي دۆزى خىزان و لە چوارچىو ھى مروڭايەتەيىانەي ھەو ھەشمانەو ھە ، ھە خىزان (نەك ئەو تاكەي بە دووى چىزە تاكانەيى و بەرژەو ھەندى يە كەسى و بزاوتە بە كاربەرىيەكانى خۆى بەگەي) برىتى بىن لە يەكەي شىكارى و خالى لە سەر دووان . ھە لىزەو ھە من خوازىار و داواكارى گەپانەو ھى ئىعتبارم بۇ داىكاتى و پىشەي ئافرىت ھەكە داىك و ژن ، ھە وا دەبىنم ئەم پىشە ((مروڭى)) و ((تايىبەتە)) پىش ھە پىشەيەكى ((بەرھەمەنەي)) و ((گىشتى)) تى تر دەكەي ، ھەچەندە ناشى سىپتەو ھە .

ھەرو ھە خوازىارو داواكارم چاودىزى ئەو بەكۆى كە جىياوازىيەكانى ھەرو ھە پەگەزەكە سەر نەكىشنى بۇ ئەو ھى بىيىتە بناغەيەك بۇ ستەم و جىياكارى .

كۆتايى ئەم ووتارە (مقالە) دەھىنم بە ئامارەكۆند بۇ دوو پووداوى كورت : يەكەيكان لە ژيانى تايىبەتەم و ئەوى تىران لە ژيانى گىشتىم .

كاتىك خۇم و خىزانم (د. هدى حجازي) پۇشتىن بۇ وولاتە يەكگرتوۋەكان بۇ تەواوكردىنى خويندن لەو كاتەدا من لە گەرەتەرتىن بانگەشە و داخوۋانى كارانى ئازادى ئافرهتان بووم لە چوارچىۋەي يەكسانى يەككى وا كە لە پىك يەكسان بوون (تسوية) نزيك دەبويەو . خىزانەكەم پەيوەندى كرد بە بەرنامەي ماستەرەو و وام بە باش زانى بە تەواۋى يەكلا نەيتەو بۇ خويندن تا خويندەكەي لەگەل ئەرکەكانيدا وەك دايك ، دژ نەوەستى . بۇرە ئەم پەلە زانستىيەي بە لە سەر خۇيىيەككى زۆرەو بە دەست هينا . (لە ھەر فەسلەككى خويندن دا (مقرر)يك يا دوو (مقرر)ى دەخويند) .

بەلام كاتىك ھەلى خويندنى لە بەردەوام دا پەخسا بۇ ئەو پەيوەندى بكا بە بەرنامەي دكتۇراو ، بارەكە يەكلايى بوونەو پەيوەندى تەواۋى دەخواست ، لىزەو دەبوايە پشت بە ھاوكارىكەبەستى بۇ مندالەكان (بە ئىنگلىزى بىبى سىتر baby-sitter) ى پىنى دەلەين بۇ ئەمە بەرگى زۆرم ئى نەكردو داوام ئى كرد ئەم ھەلە بقۇزىتەو و ھىچ كاتىك بەفېرۇ نەدات (ئەگەر ئەو بەكردايە ئەوا پەلەي دكتۇراي بە دەست دەھينا پىش ئەو بەكاتە بىست و شەش سال ، وە ژيانى پىشەي گشتى خۇي Career لە سەرھەتاي تەمەنيەو دەستى پى دەكرد) .

بەلام بەكت و پىرى پەسەندى نەكردو ئەو شەي پەسەند نەكرد كەلە دەرەو مالدە كار بكا چونكە ھەستى دەكرد كە پەيوەندى پاستەخۇي نىوان دايك و منال ناكى بە درىژى ژيان برىتى (تعويض) بەكيتەو وە ئەم خويندن و زانىارىيەي ئەو ، منالەكەي لەو بى بەش دەكا كە مافى ئەو ھەبى ھەركاتى بىيەو بە خەبەر بى و سالەكانى بەرايى ژيانى لە ھىمنى و بەختيارى و ھىدى بوون دا بە سەر بەرئ ، ئا لەو ساتەدا دەرۋىنم بە خەبەر ھات چونكە بە ھۇي عەقلىيەتى بە دەست ھىنانى (برۇميثى) و بەرھەم ھىنانى (فاوستى) يەو كە ئەو كاتە ھەژمونيان بە سەرم دا ھەبو ئەم كارو بارە گەردونىيە سادانەم ھەست پى نەدەكرد ، مندالەكە گەرەبوو ، ھەريەكە لە دايك و منالەش دكتۇرايان بە دەست ھىنان و مېژووش كۆتايى پى نەھات .

بەلام سەبارەت بە خۇم ئەزانم ھەندى سەرزەنشتم تووش ھات ھەرەك دەزانم گەيشتم بە زۆرىك لە دانايى . بەلام پووداۋى دووم ، ھەرەكو لە پىشەو ووت لە ژيانى گشتى دا بوو ، يەككە لە خانە ئەمريكى يەكان دەناسى كە لە پىشەنگەكانى بزاڭى بە سەنتەر كەردنى مېنە

بوو ، له سالى ۱۹۷۴دا سەردانى خۆم و خىزانەكەمى دەکرد ، پىڭى خوش بوو كه يەكتر ناسى له گەل پىشەنگەكانى بزاڭى ئازاد كردنى ئافرهتى مىسرىدا بكا .

منىش پەيوەندىم كرد به دكتورە (سەير القلماوى) يەو — بەر بەزەبى خوا كەوئ — ئەویش به سوپاسەو نامادەبى دەربى و ، هەموومان له مىزى خواردن له ميوانداریەك دا پىك گەيشتىن . پەيقىن له نىوان خانمە ئەمرىكىەكە و دكتورە (سەير) دەستى پىڭى كرد ، قسەمان له سەير يەكسانى نىوان پىاو و ئافرهت ، وە له سەير ئازاد كردنى ئافرهت كرد . دكتورە (سەير) پەزەمەندى دەربى له سەير قسەكانى تا گەيشتىنە خالىك ئا لەو كاتەدا دكتورە سەير هەستى كرد كارەكە تەنھا قسەكردن نى يە سەبارەت به ئازادكردنى ئافرهت بەلكو وروژاندنیتى بەرامبەر به پىاو و داپرانیتى ئى . لىزەدا دكتورە سەير قسەكردنى له گەل ئەودا به زمانى ئىنگلىزى وەستان و پووى له من كرد و به عەربى پىڭى ووت : ئەم خانمە چى دەوئ ؟ ئەگەر به راو بۆچوونەكەى ئەو بکەين ، ئەبیتە شتىكى مۆستەحیل جارىكى تر نىر و مى پىكەو كۆ بکەينەر ؟ پاشان بەردەوام بوو له قسەكردن به ئىنگلىزى . ئەم قسە پوخت و سادەبى ئەو ، جىاوازی يە توندەكانى نىوان بزاڭى ئازاد كردنى ئافرهتان و بزاڭى به سەنتەر كردنى مینە به دەردەخا و ئەوجىاوازی يەش پوون دەكاتەو كه له نىوان كەسنى هەست به مۆبىيانەى هاوبەش و كەسنى پەسەندى ئاكاو وە له نىوان كەسنى كه وا دەبىننى كۆمەلگە پىشینهى هەبە به سەرتاك داو كەسنى خودى تاكى به سەرەتاو كۆتا دەزانى ، وە له نىوان ئەوئى مۆف دەخاتە پىش سەروشت و ماددەو و كەسنى پىچەوانەى ئەمەبەو وا دەبىننى كه ماددە له پىشى (الأسبقية) هەبە به سەر هۆش و ژيار و ئاراستە كۆمەلەبەتتى و پەوشتى يەكاندا ، خواش زانائەره .

پیرست

۱. له نښوان مروڤ و مروڤی سروشتی دا ۵
۲. یه کسانى و به یه کسان کردن ۱۱
۳. ناوکۆی ژیارى و مه عریفى ههردوو بزاقى ۱۶
۴. تاك په هه ندى ئیمپریالی و دوا لیزمه و تاك په هه ندى نه گۆر و
چه ق بوون به دهووری مئینه دا ۲۱
۵. تاك په هه ندى ناجیگیر و توانه وهى مئ ۲۸
۶. بزاقى به سه نتهر کردنى مئینه و سستى نوئى جیهانى ۳۲
۷. بزاقى به سه نتهر کردنى مئینه و زایونیهت ۳۵
۸. گه پان به دواى جیگره وه (البديل) دا ۳۹
۹. کوئایى ۴۵

